मर्स्याङ्दी गाउँपालिका

भुलभुले, लमजुङ ।

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को नीति, कार्यक्रम, बजेट र गाउँ सभाबाट स्वीकृत करका दरहरु

गाउँ सभाबाट स्वीकृत मिति : २०७५/०३/३१

अध्यक्ष महोदय,

यस सम्मानित सभामा आ.व. २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा म गौरवान्वित भएको छु ।

सर्वप्रथम नेपालको युगान्तकारी परिवर्तन गर्दै संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको निम्ति विभिन्न चरणका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, १० बर्षे सशस्त्र जनयुद्ध,२०६२/६३ को १९ दिने जनआन्दोलन,मधेश आन्दोलन लगायत विभिन्न वर्ग, क्षेत्र र समुदायहरुबाट भएका आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवनको बालिदान गर्नुहुने महान सहिदप्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै बेपत्ता योद्धाहरु र पीडित आफन्तजन प्रति सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

ऐतिहासिक संविधान सभाबाट बनेको नेपालको संविधान, २०७२ मार्फत हामी संघियता संस्थागत गरि कार्यान्वयनको चरणमा छौं । स्थानीय तहको गठन पछिको हामीले एक बर्ष विताएका छौं । विगतको वर्षमा बनाएका नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनको चरणमा जाँदा देखिएका केही गल्ति र कमजोरीबाट पाठ सिक्दै,जनताको आवश्यकता,चाहना र कार्यान्वयनको तत्परतालाई ध्यानमा राख्दै अगामी वर्षको नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएको छ । यस गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिका निम्ति सदैव सकारात्मक सोचका साथ हामीलाई सहयोग,सल्लाह, सुझाव तथा सकरात्मक पृष्ठपोषण प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण गाउँपालिका वासिहरु प्रति आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । अनवरत रुपमा खटेर सहयोग गर्नुहुने जनप्रतिनिधि, राष्ट्रसेवक कर्मचारी,शिक्षक,सुरक्षाकर्मी,विकास आयोजनाहरुका उपभोक्ता समिति,महिला,युवा,किसान,जेष्ठ नागरिक, अपाङ्ग, वालवालिका लगायत सम्पूर्ण संजाल र समिति लगायत सम्वन्धित विभिन्न संघ संस्था सबै प्रति आभार सहित धन्यवाद प्रकट गर्दछु । अव म यस मर्स्याङदी गाउँपालिकाको गरिमामय सभामा आगामी आ.व. २०७५/७६ को लागि नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

गाउँपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षका लागि विकास प्रयासहरुलाई मार्गदर्शन गर्न र स्रोत साधनहरुको उपयोगमा दिशानिर्देशन गर्ने हेतुले यो नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ । संघीय तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान,आन्तरिक स्रोत तथा अन्य अनुदानलाई आधार मानि पूर्वाधार विकासमा ५० % , आर्थिक विकासमा २५ % , सामाजिक विकासमा १५ % ,वातावरण तथा विपद व्यवस्थापनमा ५ % , संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासनमा ५ % का दरले वजेट विनियोजन गर्ने नीति लिईएको छ । यसैको नीतिगत मार्गदर्शनमा आगामी आ.व.२०७५/७६ को वजेट तर्जुमा गरि विनियोजन गरिनेछ। जस अनुसार गाउँपालिकाले काम गर्नुपर्ने विभिन्न विषयगत क्षेत्रहरुमा निम्नानुसारका नीति लिइनेछ :

१. आर्थिक विकास नीति :

स्वाधिन, समुन्नत तथा समाजवाद उन्मुख राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको निर्माण गर्दै सामाजिक न्याय सहितको लोक कल्याणकारी राज्य स्थापना गर्ने संघीय तथा प्रदेश सरकारको लक्ष्यलाई आत्मसात गर्दै उत्पादनशिल रोजगार उन्मुख न्यायपूर्ण वितरण, गरिवी न्यूनीकरण गर्दै उच्च आर्थिक वृद्धिदर कायम गरी सामाजिक एवं आर्थिक रुपान्तरण गर्ने उद्देश्य लिईएको छ । विकासोन्मुख राष्ट्रबाट विकसित राष्ट्र निर्माण गर्न आर्थिक समृद्धीमा लाग्न जरुरी छ । **समृद्ध नेपाल , सुखी नेपालीको राष्ट्रिय अभियानलाई अनुभूत गर्दै, समृद्ध मर्स्याङ्दी, सुखी जनता** भन्ने अभियानलाई सार्थक बनाउनका लागि श्रम , सिप , प्रविधी र पूँजीको व्यबस्थित परिचालनको खाँचो छ । गरिवी , भोकमरी , असमानता आदिको अन्त्य गरि दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्नका लागि जल , जमिन, जंगल र जनशक्तिको उचित प्रयोग र परिचलना गरी कृषि ,

पशुपालन , जडिबुटी, पर्यटन, जलविद्युत, व्यापार र व्यवसाय मार्फत आर्थिक क्षेत्रको विकासमा मुख्य जोड दिन जरुरी छ । आर्थिक क्षेत्रका विकासका निम्ति निम्न बमोजिमका नीतिहरु अवलम्बन गरिनेछ ।

क. कृषि नीति :

१. मर्स्याङ्दी गाउँपालिका कृषि व्यवसायको राम्रो सम्भावना भएको स्थानीय तहमा पर्दछ । टार देखि उच्च पहाडी भेग सम्म समथर र उर्वर फाँट भएको प्राङ्गारिक खेतीको सम्भावना रहेकाले प्राङ्गारिक खेतीमा जोड दिइनेछ ।

२. वितरणमुखि अनुदान भन्दा उत्पादनलाई मुख्य आधार मानी प्रोत्साहन गर्ने गरी उत्पादनमा लाग्ने किसानलाई वस्तुको उत्पादनको आधारमा प्रोत्साहन स्वरुप अनुदान प्रदान गरिने छ र किसानबाट उत्पादित वस्तुको बजार तथा बिक्रीको सुनिश्चितता गर्न खुदी बजारमा संकलन तथा बिक्री केन्द्रको स्थापना भइसकेको अवस्थामा उक्त केन्द्रलाई प्रभावकारी सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न कृषि सहकारी लाई जिम्मा लगाई आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

३. आलु, तरकारी, कोदो, अलैंची, जडिबुटी तथा अन्य कृषिजन्य वस्तुहरुको पकेट क्षेत्र निर्माणमा जोड दिई खाद्यन्न, फलफुल र तरकारीमा आत्मनिर्भर गाउँपालिका बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

४. कृषि पेशालाई व्यवसायिकता र आधुनिकता तर्फ उन्मुख गराई प्रविधि , श्रम ,सिप र पूँजीको उचित प्रयोग गर्न लगाई युवाहरुलाई अग्रसर गराइनेछ ।

५. एक घर एक करेसावारी, स्वास्थ्यका लागि आफ्नै तरकारी कार्यक्रमलाई अभियानकै रुपमा अगाडी बढाइनेछ ।

६. कृषि वजारमा रहेका विचौलिया प्रवृत्तिको अन्त्य गर्नका लागि उत्पादक र उपभोक्ताको सिधा सम्पर्कका लागि कृषि संकलन केन्द्रलाई सुचारु राखि घना वस्ती भएका वजार क्षेत्रमा कृषि हाट वजारको अवधारणा ल्याईनेछ ।

७. संघ तथा प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा शीत तथा बीउ भण्डार निर्माणको कार्य शुरु गरिनेछ ।

ख. पशुपंक्षी विकास नीति :

१. यस गाउँपालिकामा परम्परागत रुपमा सञ्चालन हुँदै आएका भेडा , बाख्रा , गाई ,भैसीका घुम्ती गोठ तथा खर्कहरुलाई सुदृढ गर्दै आधुनिक ढंगले संचालन गरी दूध, र दूध जन्य अन्य परिकारको व्यवसायिकरणमा जोड दिइने छ । साथै आधुनिक र व्यवस्थित वधशालाको निर्माणमा सहयोग गरिनेछ ।

२. पशुपंक्षी पालनलाई व्यवस्थित बनाउँदै आधुनिक फर्महरुको विकासमा आधारको सिर्जना गरिनेछ ।

३. व्यवस्थित र व्यवसायिक पशुपंक्षी पालनबाट गरिवी निवारण , युवा स्वरोजगार ,महिला व्यवसायी निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

४. गाउँपालिकालाई दूध, अण्डा, माछा, खाद्यान्न वालीमा आत्मनिर्भर वनाउन प्रदेश- स्थानीय तह साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । कुखुरा, खसीबोका र राँगाको मासुमा गाउँपालिका आत्मनिर्भर भैसकेकोले निर्यातमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।

५. पशुपंक्षीको बीमा कार्यक्रमलाई अघि बढाईनेछ ।

ग. पर्यटन :

१. **पर्यटन विकास, गाउँपालिकाको आर्थिक विकासको मूल आधार** भन्ने मूल मन्त्रलाई आधार मानि आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकको आगमन बढाइने छ ।

२.नेपालकै धेरै पर्यटक आगमन हुने अन्नपूर्ण पर्यटन क्षेत्रको मार्गको रुपमा रहेको यस गाउँपालिकामा पर्यटन उद्योगको राम्रो सम्भावना रहेको छ । यसको विकास गर्न वैकल्पीक पैदल मार्गको निर्माण र विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

३.ऐतिहासिक राष्ट्रिय व्यक्तिहरु भुगोलविद डा.हर्क गुरुङ , युद्धनायक सरदार भक्ति थापा , राष्ट्रकवि माधव प्रसाद घिमिरे जस्ता महान व्यक्तिहरुको जन्म भएको यस गाउँपालिकामा रक गार्डेन , स्याँगे झरना, हर्सिङ डाँडा , वराहपोखरी, सुन्दरताल, ठुलनागी ताल , आदि जस्ता प्राकृतिक पर्यटकिय क्षेत्रहरुले सजिएको छ । यसको प्रचार र उचित व्यवस्थापन गर्न सिउरुङ , नायू, भुस्मे,नयाँगाउँ, उस्ता, भिरपुस्तुन, भलामचौर, संजापु, ढगैं, घेर्मु, मिप्रा ,छापा आदि गाउँहरुमा होमस्टे संचालन भइरहेका छन् । यी होमस्टे गाउँहरुको स्तरिकरण गरी आधुनिक बनाउन सूचक निर्धारण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

४.संघिय सरकार र प्रदेश सरकारसँग सहकार्य गरि पर्यटकहरुको बृद्धिका लागि प्रचार प्रसारमा जोड दिइनेछ ।

५.पर्यटक आगमनलाई बृद्धि गर्न भिजिट मर्स्याङ्दी वर्ष तय गरि मर्स्याङ्दी महोत्सवको शुरुवात गरिनेछ ।

६. संघ र प्रदेश सँगको सहकार्यमा तातोपानी कुण्ड संरक्षण, जलवायु अनुकुलित पोखरी निर्माण, धार्मिक तथा ऐतिहासिक पर्यटकिय स्थल संरक्षण जस्ता कार्यक्रमहरुलाई अघि बढाईनेछ ।

घ.उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय नीति :

१.जडिवुटी, कृषि, वनपैदावारको प्रचुर संभावना भएको स्थानीय तह भएकाले जडिवुटी तथा वन पैदावारमा आधारित उद्योग स्थापनामा जोड दिईनेछ ।

२.यार्सागुम्बा, वन लसुन, सतुवा, निर्मसी, दालचिनी, जटामसी, पाँचऔलें, तितेपाती लगायतका जडिवुटीको खानी भएको यस गाउँपालिकामा जडिवुटि संकलन प्रसोधन तथा विक्री केन्द्रको स्थापना गरि जडिवुटी निकासमा जोड दिइने छ ।

३.चाप, कटुस, उत्तिस, साल, खयर, टुनि जस्ता काठ जन्य वस्तुहरुको उचित प्रयोग तथा व्यवस्थापन गरिने छ ।

४.ढुङगा, गिट्टी तथा वालुवाको वातावरणिय प्रभाव मुल्याङ्कन (IEE) सम्पन्न गरी उत्खनन र निकासी गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।

५.संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको साझेदारी र समन्वयमा उद्योग ग्रामको स्थापनाका लागि सम्भावनाको अध्ययन गरि स्थापनामा जोड दिइने छ ।

६. सार्वजनिक, सहकारी र निजी लगानीको अर्थतन्त्रको तिन खम्बे नितिलाई आत्मसात गरिनेछ ।

ङ .सहकारी नीति :

१.सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन, गरिनेछ ।

२.सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय, केन्द्रिय , विषयगत, प्रादेशिक र स्थानीय संघ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य गरि सहकारी विकासमा जोड दिइनेछ ।

३.सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि, प्रवर्द्धन र विकासमा सहयोग गरिनेछ ।

४. कृषि सहकारीलाई उत्पादनमा जोड दिई उत्पादनमा लाग्ने नमुना कृषि सहकारीलाई प्रोत्साहन स्वरुप अनुदानको व्यवस्था गरिने छ ।

२. सामाजिक विकास नीति :

क. शिक्षाः

१. शिक्षा प्राप्ती मौलिक अधिकार, मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको सरोकार भन्ने नारालाई सार्थक वनाउन २५ वुँदे शैक्षिक घोषणा लाई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

२. विद्यालय स्तरमा गाउँपालिका स्तरीय शैक्षिक क्यालेण्डरलाई निरन्तरता दिंदै पूर्ण रुपमा लागु गरिनेछ । राम्रो नतिजा ल्याउन सफल विद्यालयहरुलाई थप प्रोत्साहन गर्ने निति लिईनेछ ।
३. वाल अपाङ्ग तथा प्रविधीमैत्री गाउँपालिका वनाउन शिक्षण सिकाइका क्रियाकलापलाई आगाडि बढाउन जोड दिइनेछ ।
४. खानेपानी , छात्रामैत्री शौचालाय तथा पुस्तकालयका साथै आधारभुत आवश्यकताका सामाग्री को तत्काल व्यवस्था गरिनेछ ।
५.अभिभावकहरुको साझेदारीमा वालविकास केन्द्र र विद्यालयका १-३ कक्षामा दिवा खाजा संचालनमा ल्याइनेछ ।
६. स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी नैतिक , व्यवसायिक , व्यवहारिक ,उद्यमी जनशक्ति तयार गर्न स्थानिय संभावनाका विषयमा शिक्षा दिइनेछ ।
७.मर्स्याङ्दी गाउँपालिका वडा नं. ९ स्थित ग्रामिण तालिम केन्द्रमा १८ महिने जे.टि.ए कोर्ष संचालनमा ल्याउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
८. कृषि, भेटनरी, पर्यटन, इलेक्ट्रोनिक्स, इलेक्ट्रिकल विषयको व्यवहारिक र व्यवसायिक शिक्षामा जोड दिदै आवासीय विद्यालय स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
९. भूगोल तथा विद्यार्थी संख्याको आधारमा विद्यालयहरुको उचित व्यवस्थापनमा जोड दिइनेछ ।
१०. शिक्षा संग सरोकार राख्ने गै.स.स सँग सहकार्यको निति अगाडी बढाईनेछ ।
११. विद्यालयहरुमा क्रमशः भूकम्प प्रतिरोधी, वाल तथा अपाङ्ग मैत्री संरचना निर्माणमा जोड दिईनेछ ।
१२. नेपाल सरकारको एक स्थानीय तह एक नमूना विद्यालय स्थापनाको नितिलाई आत्मसात गरि सहकार्यका कार्यक्रम अगाडी बढाईनेछ ।
१३. गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोतमा बृद्धि गरि प्रोत्साहन स्वरुप गाउँपालिकाका वाल शिक्षिकाहरुलाई पोशाक भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
१४. गाउँपालिका भित्र एक स्नातक तह सम्मको कलेज स्थापना गर्ने कार्यमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।

ख.स्वास्थ्य नीति :

१. आधारभुत , निशुल्क स्वास्थ्यसेवा लाई थप प्रभावकारी र नियमियता गरिनेछ । यस्ता सेवा पहुँचबाट टाढा रहेका जनतालाई घुम्ती शिविरहरु मार्फत सेवा प्रदान गरिनेछ ।
२. स्वास्थ्य चौकी नभएका वडा नं. २ र ८ मा स्वास्थ्य चौकी स्थापनामा जोड दिईनेछ ।
३. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा गाउँपालिका भित्र २५ शैयाको अस्पताल स्थापना गर्न आवश्यक प्रकृया अगाडि बढाईनेछ ।
४. रोगहरुको पहिचान गर्न वर्षमा १ पटक गाउँपालिकाको माथिल्लो भेग र १ पटक तल्लो भेगमा स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
५. गाउँपालिका भित्र कम्तीमा एउटा ल्याव स्थापना गरि संचालनमा ल्याउन जोड दिईनेछ ।
६. अति आवश्यक औषधीहरु खरिदको लागी आवश्यक वजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
७. घरमा सुत्केरी रहित गाउँपालिका घोषणाको लागि प्रत्येक वडामा सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
८. लुकेर वसेका क्षयरोगीहरुलाई समयमा नै पत्ता लगाई उपचारको व्यवस्था मिलाउन दुरदराजमा रहेका वस्तीहरुमा खकार संकलन तथा आवश्यक जाँच गरिनेछ ।
९. प्रत्येक वडामा रहेका आमा समुहलाई र विद्यालयहरुमा किशोर किशोरीहरुलाई सम्बन्धित वडाको स्वास्थ्य संस्था बाट प्रजनन स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१०. गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

११. खुदी वा भुलभुलेमा आयुर्वेद सेवा केन्द्र स्थापना गरी जनतालाई आयुर्वेद सेवामा परिवर्तनको अनुभुति गराइनेछ ।

१२. **" गरौं योग मर्स्याङ्दी गाउँपालिकालाई राखौं निरोग "** नारालाई मध्यनजर राख्दै योग अभ्यास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा आयुर्वेद तथा योग शिक्षालाई क्रमश स्थानिय पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने निति लिईनेछ ।

१३. आगामी आ.व. भित्र गाउँपालिकामा कम्तीमा एउटा एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।

१४. संघ र प्रदेश सरकार सँगको सहकार्यमा स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई अगाडि बढाईनेछ ।

ग.खानेपानी तथा सरसफाइ नीति :

१.नागरिकहरुलाई सफा , स्वच्छ र सुरक्षित खानेपानीको व्यवस्था गर्न क्रमिक रुपमा एक घर एक धाराको आयोजनाहरु संचालन गरि सफा , स्वच्छ, र सुरक्षित पिउने पानी व्यवस्था गर्न आगामी ४ वर्ष भित्र मुख्य मुख्य बस्तीहरुमा मिटर सहितको एक घर एक धारा सम्पन्न गर्ने योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

२.आफ्नो घर, टोल, वस्ति ,वडा र गाउँपालिका सफा र सुरक्षित बनाउन पूर्ण सरसफाई उन्मूख योजनालाई कार्यान्वयनमा ल्याइने र सरसफाईका सूचकहरु तोकी कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरिनेछ ।

घ.संस्कृति प्रवर्द्धन

१. परम्परागत प्राचिन मौलिक संस्कार संस्कृतिको संरक्षण , जगेर्ना , विकास र प्रवर्द्धनमा जोड दिइने । बालुन , सोरठी , घाटु ,कृष्ण चरित्र जस्ता सांकृतिक सम्पत्तिलाई तथा परम्परागत पञ्चेबाजा तथा अन्य लोकबाजाहरुको संरक्षणमा जोड दिईनेछ ।

२. साँस्कृतिक संङ्ग्राहलय स्थापनामा उचित पहल गरिनेछ ।

३. पुरातात्विक महत्वको स्थान र सामग्रीको पहिचान तथा संरक्षण गरिनेछ ।

ङ.खेलकुद र मनोरञ्जन

१. सकारात्मक परिवर्तनको लागि खेलकुद अनिवार्य भएकाले गाउँबाट खेलकुदको विकासका लागि वडा स्तरिय अन्डर १९ र मा.वि स्तरिय छात्र/छात्रा फुटबल प्रतियोगिता गराउन गाउँपालिका स्तरिय मर्स्याङ्दी कप आयोजना गरिने छ ।

२.जिल्ला र राष्ट्रिय स्तरिय खेलाडी उत्पादन गर्न खेलाडी प्रोसाहन कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

३.मनोरञ्जनका साधनहरुको व्यवस्थित प्रयोग र उपभोगको नीति तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।

४. संघ तथा प्रदेश सरकारको सहकार्यमा गाउँपालिका भित्र वहुउपयोगी खेलमैदान निर्माण गरिने छ । साथै आवश्यकता अनुसार कवर्ड हलको निर्माण गरिनेछ ।

च. सहिद तथा वेपत्ता स्मृति अध्ययन केन्द्र :

१.मर्स्याङ्दी गाउँपालिका भित्रका सहिद तथा वेपत्ता व्यक्तिहरुको पहिचान गरि सहिद तथा वेपत्ताको योगदानको सम्मानार्थ अध्ययन, अनुसन्धान तथा वाचानालयको स्थापना गर्ने कार्यक्रमलाई अगाडी बढाईनेछ ।

२. युद्धनायक सरदार भक्ति थापालाई राष्ट्रिय विभुति घोषणा गर्नका लागि र सहिद सुकमान गुरुङ्लाई राष्ट्रिय सहिद घोषणा गर्न प्रदेश तथा संघ सरकारमा आवश्यक पहल गरिनेछ ।

३.लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

क. महिला,जनजाति तथा दलित निति

१. समाज विकास तथा रुपान्तरणको आधा हिस्सा महिला भएकाले सामाजिक नेतृत्वमा ल्याउन उत्प्रेरणा र क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ। महिलाहरुको समान पहुँचका लागि समाजिक संघ -सस्था / उपभोक्ता समितिहरुमा निश्चित प्रतिशतको अनिवार्य उपस्थिति बनाइनेछ।

२. महिलाहरुलाई आय आर्जन सँग जोड्न सिप विकास र क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

३. घरेलु तथा सवै खाले हिंसामा परेका महिलाहरुलाई हिंसा मुक्त वनाउन नागरिक सचेतना कार्यक्रम संचालन गरी हिंसा मुक्त गाउँपालिका घोषण कार्यक्रम योजनबद्ध रुपमा अगाडि बडाइनेछ।

४. हिंसामा परेका महिलाहरुलाई कानुनी उपचार र सामाजिक न्यायका लागि कानूनी सचेतनाका कार्यक्रम संचालन गरिने छ।

५. गरिव , पिछडिएका, दलित , जनजाति महिलाहरुको क्षमता विकास र आय आर्जनमा जोड दिईनेछ।

६.व्यक्तिको निजी घर र सार्वजनिक स्थलहरुमा हुने जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत गर्ने व्यक्तिहरुलाई कानुनी सजाय, पिडितहरुलाई न्यायिक उपचारको लागि आवश्यक सहयोगको व्यवस्था गरिनेछ। आगामी वर्षहरुबाट क्रमिक रुपमा व्यक्ति , घर परिवार , टोल र वस्तिहरुमा जातिय भेदभाव तथा छुवाछुत नगर्ने प्रतिबद्धता गर्न लगाई छुवाछुतमुक्त गाउँपालिका घोषणा कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ।

७.आर्थिक , सामाजिक रुपले पिछडिएका गरिव विपन्न दलित समुदायको क्षमता विकासमा जोड दिइनेछ।

८.परम्परागत सिप, कला संरक्षण र प्रवर्द्धन गरी पेशाको रुपमा विकास गर्न जोड दिइनेछ।

९. जनजातिहरुको कला, संस्कृति, भेषभुषाको संरक्षण गर्न जनजाति अध्ययन केन्द्र गठन गर्ने नीति लिईनेछ।

ख. वालवालिका तथा युवा नीति

१.युवाहरु परिवर्तनका संवाहक र खम्बा भएकाले समाज रुपान्तरण र आर्थिक विकासमा सहभागिता गराउन जोड दिइनेछ।

२.वेरोजगार युवाहरुलाई रोजगारी सिर्जना गर्न स्वरोजगारका कार्यक्रममा जोड दिइनेछ।

३.समृद्धिको लागि युवा तथा श्रमिक कार्यदल बनाई समृद्धिका लागि श्रम अभियान संचालन गरिनेछ।

४.आजका वालवालिका भविष्यका कर्णधार भएकाले वालवालिकाको क्षमता विकास, बहुप्रतिभाको विकास गाराउन वालवालिका संजाल लाई क्रियाशिल बनाउन कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।

५. वालउद्यान तथा पार्क निर्माण गरि वाल प्रतिभा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने र साथै वालश्रम मुक्त गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ।

ग. अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक तथा एकल महिला

१.अपाङ्गहरुको क्षमता अनुसार सिप विकास , प्रतिभाका सहयोग , अपाङ्ग परिचयपत्र वितरणमा सहयोग गरिनेछ।

२.एकल महिलाको सामाजिक सुरक्षा , मनोवल विकास, आय आर्जनमा सहयोग गरिनेछ।

३. जेष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरणको कार्य शुरुवात गरिनेछ। साथै जेष्ठ नागरिक आश्रम स्थापनाको लागि विभिन्न संघ संस्था तथा नागरिक समाज सँग सहकार्य गरि अघि बढिनेछ।

घ.वन, वातावरण र जडिबुटी

१.सरकारी वनको संरक्षण , वैज्ञानिक वन व्यवस्थापनमा जोड दिई सामुदायिक वनहरुको व्यवसायिकरण र वृक्षारोपणमा जोड दिइनेछ।

२. फोहोरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरि वातावरण संरक्षण र सरसफाइमा जोड दिइने छ।

३. चोरी , निकासी र डढेलो नियन्त्रणमा सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै कानुनी कारवाहीलाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

४.पूर्वाधार विकास नीति

क. सडक

१.यस गाउँपालिका भित्रका सवै वस्तिहरुमा जोडिएका सडक सञ्जालहरुको स्तरिकरणमा जोड दिइनेछ र प्रत्येक वडाका मुख्य मुख्य सडकहरुको चौडाईलाई कम्तीमा ६ मिटर कायम गरि स्तरिकरण गरिनेछ । साथै सडकको केन्द्रबाट कम्तीमा ७ मिटर छाडेर नयाँ भवन तथा संरचना निर्माणका लागि आवश्यक कार्यविधि तय गरिनेछ ।

२. सडक सञ्जालले नजोडिएको वडा नं. ५ घेर्मु लागायतका वस्तीहरुमा सडक सञ्जाल जोड्न पहिलो प्रथामिकतामा राखी निर्माण कार्य अगाडि बडाइनेछ ।

३.घोडेटो र गोरेटो बाटोहरुको मर्मत र फराकिलो बनाउन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

४.अन्नपूर्ण चक्रिय वैकल्पीक पैदल मार्गलाई प्रदेश सरकारको साझेदारीमा निर्माण कार्यलाइ द्रुत गतिमा अगाडी बढाई पर्यटक आकर्षणमा जोड दिइने छ । जिर्ण भएका झोलुङ्गे पुलहरुको मर्मत संभार गरि संचालनमा ल्याइनेछ ।

५. गाउँपालिका भित्रका विभिन्न नदी तथा खोलाहरुमा पक्की पुल निर्माणका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक माग गरिनेछ ।

६.आमा समुह , युवा क्लव लगायत विभिन्न संघ संस्था र समुह द्धारा निर्माण गरिएका भवनहरुलाई सामुदायिक भवनको रुपमा स्थापित गराई बहुउद्देश्यीय सामुदायिक भवनको रुपमा विकास गरी मर्मत संभारमा ध्यान दिइनेछ ।

७.टोल वस्तीमा भएका सामुदायीक भवनहरुलाई सिकाइ तथा अध्ययन केन्दका रुपमा विकास गरिनेछ ।

ख.विद्युत तथा उर्जा विकास नीति

१. एक मेगावाट सम्मको जलविद्युत आयोजनाको सम्भावना अध्ययन गरी सरकारी,सार्वजनिक र निजी साझेदारीमा संचालनमा जोड दिइनेछ ।

२.यस गाउँपालिका भित्रका विद्युतको पहुँच नपुगेका बस्तीहरुमा यसै आ.व. भित्र विद्युत पुऱ्याउन प्रदेश सरकार सँग साझेदारी गर्ने गरी विद्युत संचालनमा ल्याइनेछ ।

३.विद्युतमा देखिएको पटक पटक लाइन जाने प्राविधिक समस्यालाई अन्त्य गर्नका लागि विद्युत प्राधिकरण सँग सहकार्य गरी गाउँपालिका स्तरिय विद्युत उपभोक्ता समितिको स्थापना, व्यवस्थापन तथा सञ्चालनमा जोड दिइनेछ ।

४. प्रदेश सरकारको सहकार्यमा काठेपोल बिस्थापित गरी वस्ती वस्तीमा ३ फेज लाईन विस्तारमा जोड दिइनेछ ।

५.वैकल्पीक उर्जामा संघ र प्रदेश सरकारसँग अनुदान माग गरि होमस्टे संचालन भएका वस्तीहरु र बजार क्षेत्रहरुमा सोलार बत्तीको व्यवस्था गरिनेछ ।

६. मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको पानी उर्जामा लगानीलाई अभियानको रुपमा अगाडी बढाई हाइड्रोमैत्री गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ

७. मर्स्याङ्दी,खुदी र ङादी करीडोरमा सञ्चालन हुने जलविद्युत आयोजनाहरुलाई EIA अनुसार छरछिमेक कार्यक्रम सञ्चालनमा गाउँपालिकाको समन्वयमा पारदर्शि रुपमा सञ्चालन गर्न लागाइने छ । साथै रोजगारीमा स्थानीय लाई प्राथमिकता दिन जोड दिइने छ ।
।

५.सूचना सञ्चार तथा प्रविधि नीति

क.विकासको एक मुख्य आधार सूचना प्रविधि भएकाले प्रविधि मैत्री गाउँपालिका निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

ख.गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण शिक्षा तथा स्वास्थ्य संस्था प्रविधि मैत्री बनाउन आवश्यक अनुदान ,सहयोग तथा क्षमता अभिबृद्धि तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।

ग.गाउँपालिकाबाट दिइने सेवा तथा सुविधा लाई छिटो छरितो र सुविधाजनक तथा कम्प्यूटराईज बनाउन क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

६.विपद व्यवस्थापन तथा जलवायू अनकुलन नीति

क.विपद बाट आइपर्ने मानवीय तथा भौतिक क्षतिको अवलोकन गरी विपद व्यवस्थापन कोषबाट कार्यविधि अनुसार राहत सहयोग गरिनेछ ।

ख.वडास्तर र गाउँपालिकास्तरमा बनेको विपद व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय, रेडक्रस जस्ता संघ संस्थाहरु सँग सहकार्य गर्दै विपद व्यवस्थापनका लागि अघि बढिनेछ ।

ग.बढ्दो तापक्रमको बृद्धिले मानव र जीवजन्तुमा पर्दै गएको प्रतिकुलतालाई अनकुलतामा ल्याउन स्थानीय जलवायू अनकूलन योजना र सामुदायिक अनकूलन योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

घ. गाउँपालिकामा कुनै ठूलो विपद परेमा वहालवाला तथा निवृत कर्मचारी, शिक्षक, सेना , प्रहरी तथा जनप्रतिनिधिलाई एक दिन बराबरको तलव, निवृतभरण तथा सुविधा सहयोगको रुपमा प्रदान गर्न आव्हान गरिनेछ ।

७.न्यायिक नीति (मेलमिलाप सम्बन्धी):

क. समाजमा व्यक्ति व्यक्तिहरु बीच विभिन्न विवाद र समस्याहरु उत्पन्न भई झै -झगडा हुने गर्दछ । बलिया ,टाठा बाठाबाट कमजोर र निमुखा व्यक्तिहरु सधै अन्याय र अत्याचारमा पर्ने गर्दछन । विभिन्न निहुँ र वहानामा हुने द्वन्दहरुको निरुपण गरी न्याय र शान्ति स्थापना गर्नु राज्यको दायित्व भित्र पर्दछ । स्थानिय सरकारलाई संविधानले न्यायिक अधिकार समेत प्रदान गरेकाले न्यायिक समिति मार्फत समाजमा द्वन्द व्यवस्थापन र अन्यायमा परेका पिडित व्यक्तिहरुलाई न्याय दिलाउने र पिडकलाई सजायको व्यवस्था गरिनेछ ।

ख. **हिंसा, छुवाछुत, विभेदमुक्त गाउँपालिका निर्माण, मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको साझा अभियान** नामक नारालाई अभियानका रुपमा अगाडी बढाईनेछ । साथै न्यायिक समिति मार्फत वालविवाह जातिय भेदभाव, छुवाछुत ,लैङगीक हिंसा उन्मुलन, मदिरा नियन्त्रण तथा कुलत मुक्त युवा अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।

ग. समाजमा घट्ने लुटपाट जुवातास अन्त्यको लागि नेपाल प्रहरीका साथै युवा क्लव,आमा समुहको साझा सक्रियतामा सार्वजनिक स्थलहरुमा मदिरा जन्य वस्तुको उपभोगमा नियन्त्रण गरिनेछ ।

८. भुमि नीति :

क. भु उपयोगको नीति अवलम्बन गरी जमिनको माटो परिक्षण गरी उचाई अनुसारको संभावना भएको कृषि उत्पादनका लागि उर्वर भुमिको उपयोगमा जोड दिइनेछ साथै उर्वरशिल समथर भूभागमा वस्ती विकासमा रोक लगाई सिंचाइको व्यवस्था गरी जमिनलाई अधिकतम उपभोगमा ल्याइने छ ।

ख.जमिनको उपयोगमा अधिकतम प्रोत्साहन दिंदै जमिन बाँझो राख्नेलाई मालपोत दस्तुर र भूमिकरमा अतिरिक्त रकम लगाइनेछ ।

ग.भिरालो र पाखो जमिनमा वृक्षरोपण र फलफूल खेती गर्न चाहने किसानलाई प्रोत्साहन र अनुदान सहुलियत दिईनेछ ।

९. सुशासन तथा पारदर्शिता सम्बन्धि नीति :

क.प्रत्येक नागरिकलाई सूचनाको हक भएकाले गाउँपालिका भित्र भएका विभिन्न योजना , कार्यक्रम , निर्णय, खर्च तथा अन्य सुचनाहरु गाउँपालिकाको आधिकारीक वेवसाइट तथा अन्य विद्युतिय माध्यम बाट सूचना प्रसारण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ ।

ख. गाउँपालिकाले प्रवाह गरेको सेवा तथा कार्यान्वयनमा रहेका आयोजना तथा विभिन्न विषयहरुलाई जनतासामु लैजान तथा जनताको पृष्ठपोषण लिन एक आर्थिक वर्षमा कम्तीमा दुई पटक सार्वजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम राखिनेछ ।

ग. गाउँपालिकाभित्र आउने सेवाग्राहीलाई छिटो छरितो, चुस्त दुरुस्त सेवा प्रदान गर्दै मुस्कान सहितको सेवा प्रवाह गरिनेछ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म यस मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को बजेट प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । आ.व.२०७४/२०७५ मा यस गाउँपालिकाको चालुतर्फ कुल रकम रु.४,७३,००,०००।- (चार करोड त्रिहत्तर लाख मात्र) विनियोजन गरिएकोमा गाउँसभा तथा गाउँकार्यपालिकाले संसोधन गरि रु ४,४०,५०,०००।- (चार करोड चालीस लाख पचास हजार मात्र) कायम गरेको थियो भने पूँजिगत तर्फ रकम रु.१८,३६,२४,५५२।९२ (तेह्र करोड पैंतिस लाख पन्चानब्बे हजार मात्र) विनियोजन गरिएको थियो । त्यसै गरि सशर्त अनुदान तर्फ १३,३५,९५,०००।-,(तेह्र करोड पैंतिस लाख पन्चानब्बे हजार मात्र) सामाजिक सुरक्षा ४,५२,९०,०००।- (चार करोड बाउन्न लाख नब्बे हजार मात्र), गरिव सँग विशेश्वर कार्यक्रम तर्फ ४,२९,०००।- (चार लाख उन्तीस हजार मात्र) र एल.जी.सि.डि.पि. तर्फ रु १६,७७,०००।- (सोह्र लाख सतहत्तर लाख मात्र) विनियोजन गरिएको थियो । आ.व. २०७४/७५ को कुल संसोधित वजेट अनुमान रु ३६,४६,१५,५५२।९२ (छत्तिस करोड छयालिस लाख पन्ध्र हजार पाँच सय बाउन्न र पैसा बयानब्बे मात्र) रहेको थियो । आ.व. २०७४/७५ को संसोधित कुल वजेट अनुमानमा वित्तिय समानिकरण तर्फ विनियोजन भएको रु १८,३६,२४,५५२।९२ (अठार करोड छत्तिस लाख चौविस हजार पाँच सय बाउन्न र पैसा बयानब्बे मात्र) मा रु १५,३६,२४,५५२।९२ (पन्ध्र करोड छत्तिस लाख चौविस हजार पाँच सय बाउन्न र पैसा बयानब्बे मात्र) खर्च हुने अनुमान गरिएको छ भने रु ३,००,००,०००।- (तिन करोड मात्र) वजेट बैंक मौज्दात रहने अनुमान गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अब म यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७५।७६ को आय व्ययको विवरण प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।मर्स्याङ्दी गाँउपालिकाले प्रस्तावित नीति कार्यक्रम तथा वजेट तर्जुमा गर्दा मुलतः नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल तथा साझा अधिकार सूची, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४,संघ तथा प्रदेश तथा स्थानीय सरकारका विद्यमान कानुनहरु,आर्थिक कार्य प्रणाली, मौलिक हकहरु, आर्थिक सामाजिक विकास, साधन श्रोतको उपयोग नीति, अर्थ मन्त्रालयल र संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त मार्गदर्शन, सहभागितामूलक योजना छनौट पद्धति, विकासका समसामयिक मुद्धाहरु जस्तै सामाजकि संरक्षण, दीगो विकास, जलवायु परिवर्तन, विपद व्यवस्थापन, लैगिंक सशक्तिकरण तथा समावेशी विकास समेतलाई आधार मानी गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरी यो गरिमामय गाउँसभामा आगामी आ.व. २०७५/७६ को बजेट प्रस्तुत गरेको छु ।

आ.व.२०७५/७६ मा यस गाउँपालिकामा नेपाल सरकारको वित्तीय समानीकरण अनुदान रु ७,२४,००,०००।- (सात करोड चौविस लाख मात्र) , प्रदेश सरकारको वित्तिय समानीयकरण अनुदान रु १,१०,५०,०००।- (एक करोड दश लाख पचास हजार मात्र) , नेपाल सरकारको राजश्व वाँडफाँडबाट ६,७७,४०,०००।- (छ करोड सतहत्तर लाख चालीस हजार मात्र), प्रदेश सरकारको राजश्व वाँडफाँडबाट २८,९९,३३४।- (अट्ठाईस लाख उनान्सय हजार तिन सय चौतिस मात्र) र आन्तरिक आय तर्फ ३६,००,०००।- (छत्तिस लाख मात्र) र सिनो हाइड्रो सगरमाथा पावर कम्पनी बाट प्राप्त रु २३,५५,०००।- (तेईस लाख पचपन्न हजार मात्र) र अघिल्लो आ.व. २०७४/७५ को अनुमानित नगद मौज्दात रु ३,००,००,०००।- (तिन करोड मात्र), सशर्त अनुदान तर्फ रु १५,००,००,०००।- (पन्ध्र करोड मात्र), सामाजिक सुरक्षा तर्फ रु ४,६०,००,०००।- (चार करोड साठी लाख मात्र), गरिव सँग विशेश्वर कार्यक्रम तर्फ रु ४,५०,०००।- (चार लाख पचास हजार मात्र) र एल.जि.सि.डि.पि. तर्फ रु १६,७७,०००।- (सोह्र लाख सतहत्तर हजार मात्र) गरी कुल आय रु ३८,८१,७१,३३४।- (अट्तिस करोड एकासी लाख एकहत्तर हजार तिन सय चौतिंस मात्र)अनुमान गरिएको छ ।

अध्यक्ष महोदय,

अव म आ.व. २०७५/७६ को व्यय अनुमान प्रस्तुत गर्न चाहन्छु । जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा सामग्री वितरण, अपाङ्ग सम्मान तथा सामग्री वितरण, टिच फर नेपाल संगको सहकार्य, अत्यावश्यक औषधि खरिद, स्वास्थ्य स्वंसेवीकाको यातायात खर्च, वाल शिक्षिकाको पोशाक भत्ता लगायतका कार्यक्रमहरु संलग्न रहेको कार्यक्रम खर्चमा रु ६९ लाख, विभिन्न धार्मिक ,सांस्कृतिक साहित्यिक, महोत्सव, दिवस सम्बन्धी खर्च , असक्त,असहाय, विपन्न सहायता कोष, विपद व्यवस्थापन कोष लगायतका कार्यक्रम संलग्न रहेको विविध कार्यक्रम खर्चमा रु ४९ लाख सिप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्चमा रु ३० लाख ५० हजार, गाउँपालिका,शाखा, वडा तर्फका कर्मचारी,जनप्रतिनिधिको पारिश्रमीक सुविधा, कार्यालय सञ्चालन खर्च, लगायतका खर्च संलग्न भएको **चालु खर्चमा रु ५,६३,५०,०००।-** (पाँच करोड त्रिसठी लाख पचास हजार रुपैंया मात्र) विनियोजन गरिएको छ ।

पूँजीगत तर्फको सामुदायिक भवन तथा अन्य भवन निर्माणका लागि भवन निर्माण शिर्षकमा रु १,६६,८८,०००।- (एक करोड छैसठी लाख अठासी हजार मात्र) विनियोजन गरिएको छ । वडा कार्यालय, शाखा, गाउँपालिकाको कार्यालय तथा अन्य आयोजनाहरुको फर्निचर तथा फिक्चर्स शिर्षकमा रु १३,००,०००।- (तेह्र लाख रुपैंया मात्र), विनियोजन गरिएको छ । ट्र्याक्टर खरिद एम्बुलेन्स खरिद जस्ता सवारी साधन खरिदमा रु ३९,००,०००।- (उनान्चालीस लाख मात्र) विनियोजन गरिएको छ । गाउँपालिकालाई आवश्यक व्याकु लोडर खरिदका लागि रु ४५ लाख सहित मेशीनरी तथा औजारमा रु ५७,००,०००।- (सन्ताउन्न लाख रुपैंया मात्र) विनियोजन गरिएको छ । कृषि तथा पशु विकास तर्फका कार्यक्रमका लागि पशुधन तथा वागवानी विकास खर्चमा रु १,००,५०,०००।- (एक करोड पचास हजार मात्र) विनियोजन गरिएको छ । गाउँपालिकाको गौरवका योजनाहरुमा २५ शैयाको अस्पताल स्थापना, सिमलचौर सिंचाई र दुईवटा वडा तथा मुख्य वस्तीहरु जोडने ५ वटा सडकहरु गरी ७ वटा रहेका छन् । ५ वटा गौरवका सडक निर्माण सहित सडक तथा पुल निर्माण शिर्षकमा रु ३,८८,५०,०००।-(तिन करोड अठासी लाख पचास हजार रुपैंया मात्र) विनियोजन गरिएको छ । त्यसैगरि विद्युत संरचना निर्माणमा रु २६,००,०००।- (छब्बिस लाख मात्र),तटवन्द तथा बाँध निर्माणमा रु १०,५०,०००। -(दश लाख पचास हजार मात्र) , सिंचाई संरचना निर्माणमा रु ७५,५०,०००।-(पचहत्तर लाख पचास हजार मात्र), खानेपानी संरचना निर्माणमा रु ३३,९०,०००।-(तेत्तिस लाख नब्बे हजार मात्र) , सरसफाई संरचना निर्माणमा रु १५,५०,०००।- (पन्ध्र लाख पचास हजार मात्र), अन्य सार्वजनिक निर्माणमा रु

३,३५,२४,३३४।-(तिन करोड पैंतिस लाख चौविस हजार तिन सय चौतिस मात्र) गरी **पूँजीगत तर्फ रु १३,३६,९४,३३४।-** (तेह्र करोड छत्तिस लाख चौरानब्बे हजार तिन सय चौतिस मात्र) विनियोजन गरिएको छ । त्यसैगरि सशर्त अनुदान तर्फ रु १५,००,००,०००।- (पन्ध्र करोड मात्र), सामाजिक सुरक्षा तर्फ रु ४,६०,००,०००।- (चार करोड साठी लाख मात्र), गरिव सँग विशेश्वर कार्यक्रम तर्फ रु ४,५०,०००।- (चार लाख पचास हजार मात्र) र एल.जि.सि.डि.पि. तर्फ रु १६,७७,०००।- (सोह्र लाख सतहत्तर हजार मात्र) विनियोजन गरिएको छ । यसरी कुल व्यय रु ३८,८१,७१,३३४।- (अट्तिस करोड एकासी लाख एकहत्तर हजार तिन सय चौतिंस मात्र) अनुमान गरिएको छ ।

अन्त्यमा यस बजेट तर्जुमामा सहयोग गर्नुहुने सम्पुर्ण पदाधिकारीहरु, वडा समितिहरु, राजस्व र बजेट सम्बन्धी कानून बमोजिम गठित विभिन्न समितिहरु, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कमचारी मित्रहरु, यस क्षेत्रकाका राजनैतिक दलका मित्रहरु तथा बुद्धिजिबी एवं प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रुपमा भूमिका खेल्नुभएका मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाका सम्पूर्ण जनसमुदायलाई हार्दिक धन्यबाद ज्ञापन गर्दछु । अन्त्यमा समृद्ध, आधुनिक, हराभरा मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आधार, कला संस्कृतिको संरक्षण कृषि, पर्यटन, उर्जा र पूर्वाधार को नारालाई साकार पार्नका निम्ति मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिमा निरन्तर सद्धभाव र सहयोग पुऱ्याउनुहुने मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको जनसमुदाय कर प्रदायकहरु, विकासका साझेदार सरकारी, गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाहरु र संचारमाध्यमहरुप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दै बजेटको सफल कार्यान्वयनमा सबैको खुला सहयोग अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद, नमस्कार ।

होम बहादुर बि.क.
उपाध्यक्ष
मर्स्याङ्दी गाउँपालिका, लमजुङ् ।

वजेट विस्तृतमा

आय व्ययको विवरण (आ.व. २०७५/७६)				
शीर्षक	चालु आ.व. २०७४/७५ को यथार्थ	चालु आ.व. २०७४/७५ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७५/७६ को अनुमान	कैफियत
आयः				
आन्तरिक राजश्व	१२४७५४.००	२५००००० .००	३६००००० .००	
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम (केन्द्र सरकारबाट प्राप्त)	०.००	०.००	६७७४००००० .००	
राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम (प्रदेश सरकारबाट प्राप्त, सवारी साधन कर)	०.००	०.००	२८९९३३४.००	
अघिल्लो आ.व.को नगद मौज्दात	०.००	५३८६५५२.९२	३००००००० .००	
अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण				
नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान	१००००००० .००	१७५७३८००० .००	७२४००००० .००	
प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान	०.००	०.००	११०५०००० .००	

सिनो सगरमाथा हाइड्रो पावर कम्पनीबाट प्राप्त	०.००	०.००	२३५५०००.००	
जम्मा	**१०१२४७५४.००**	**१८३६२४५५२.९२**	**१९००४४३३४.००**	
सशर्त अनुदान	०.००	१३३५९५०००.००	१५००००००००.००	
सामाजिक सुरक्षा	०.००	४५२९००००.००	४६०००००००.००	
गरिव सँग विशेश्वर कार्यक्रम	०.००	४२९०००.००	४५००००.००	
एल.जि.सि.डि.पि. कार्यक्रम	०.००	१६७७०००.००	१६७७०००.००	
जम्मा		**१८०९९१०००.००**	**१९८१२७०००.००**	
कुल जम्मा		**३६४६१५५५२.९२**	**३८८१७१३३४.००**	
व्यय:				
चालु खर्च	१६७१७४०.६०	४४०५००००.००	५६३५००००.००	
पूजीगत खर्च	३०६६४६०.४८	१३९५७४५५२.९२	१३३६९४३३४.००	
सशर्त अनुदान	०.००	१३३५९५०००.००	१५००००००००.००	
सामाजिक सुरक्षा	०.००	४५२९००००.००	४६०००००००.००	
गरिव सँग विशेश्वर कार्यक्रम	०.००	४२९०००.००	४५००००.००	
एल.जि.सि.डि.पि. कार्यक्रम	०.००	१६७७०००.००	१६७७०००.००	
जम्मा	**४७३८२०१.०८**	**३६४६१५५५२.९२**	**३८८१७१३३४.००**	

व्यय अनुमान (आ.व. २०७५/७६)

शीर्षक		आ.व. २०७४/७५ को यथार्थ	आ.व. २०७४/७५ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७५/७६ को अनुमान	श्रोत				कैफियत
					राजश्व वाँडफाँडबाट प्राप्त (संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त)	नेपाल सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	प्रदेश सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	आन्तरिक श्रोत	
चालु खर्च									
२१११११	पारिश्रमिक कर्मचारी	२४८१४९.६०	१८०००००.००	८५००००००.००	८५००००००.००			०.००	
२१११२	पारिश्रमिक पदाधिकारी	०.००	५०००००००.००	६०००००००.००	४८००००००.००			१२००००००.००	
२११२१	पोशाक	१५०००.००	३००००००.००	४००००००.००	४००००००.००			०.००	
२११३१	स्थानीय भत्ता	२५१६२.००	१७००००००.००	१०००००००.००	१०००००००.००			०.००	
२११३२	महँगी भत्ता	८०००.००	५००००००.००	७००००००.००	७००००००.००			०.००	
२११३३	फिल्ड भत्ता	०.००	०.००	६५००००००.००	०.००			६५००००००.००	प्राविधिक तर्फका ईन्जीनियर र सव-ईन्जीनियरलाई कार्यविधि अनुसार प्रदान गरिने ।
२११३४	कर्मचारीको बैठक भत्ता	०.००	०.००	३००००००.००	२५००००००.००			५००००००.००	
२११३५	कर्मचारीको प्रोत्साहन तथा पुरस्कार	०.००	०.००	७००००००.००	०.००			७००००००.००	गाउँपालिकाको कार्यालयमा अतिरिक्त समय काम गर्ने प्र.प्र.अ.,ले.पा.,स.ले.पा.,योजना शाखा प्रमुख र प्रशासन शाखा प्रमुखलाई कार्यविधि अनुसार प्रदान गरिने ।
२११३९	अन्य भत्ता	१३१०००.००	०.००	१००००००.००	१००००००.००			०.००	

२११४१	पदाधिकारी बैठक भत्ता	०.००	३०००००.००	३२०००००	२३५००००.००			८५००००.००	
२११४२	पदाधिकारी अन्य सुविधा	०.००	०.००	५००००.००	४००००.००			१००००.००	
२११४९	पदाधिकारी अन्य भत्ता	०.००	०.००	१००००.००	५००००.००			५००००.००	
२१२१२	योगदानमा आधारित निवृतभरण तथा उपदान कोष खर्च	०.००	०.००	१५००००.००	१५००००.००			०.००	
२१२१३	योगदानमा आधारित बीमा कोष खर्च	०.००	०.००	१५००००.००	१५००००.००			०.००	
२२१११	पानी तथा बिजुली	८९५.००	३००००.००	३००००.००	३००००.००			०.००	
२२११२	संचार महशुल	३११९९.००	७००००.००	७००००.००	७००००.००			०.००	
२२२११	इन्धन (पदाधिकारी)	०.००	०.००	८००००.००	८००००.००			०.००	
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	५३७२२.००	५००००.००	७००००.००	७००००.००			०.००	
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	०.००	०.००	७००००.००	७००००.००			०.००	
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	०.००	०.००	२५००००.००	२५००००.००			०.००	
२२२२१	मेशीनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन खर्च	८५३०५.००	७५००००.००	५००००.००	५००००.००			०.००	
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामाग्री	३५७८३०.००	२०००००.००	१४००००.००	१४००००.००			०.००	
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	०.००	०.००	५००००.००	५००००.००			०.००	
२२३१५	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	०.००	०.००	८००००.००	८००००.००			०.००	
२२३१९	अन्य कार्यालय संचालन खर्च	०.००	०.००	१००००.००	१००००.००			०.००	
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	०.००	१०००००.००	३००००.००	३००००.००			०.००	
२२४१३	करार सेवा शुल्क	०.००	०.००	१००००.००	१००००.००			०.००	
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	०.००	२५००००.००	६४००००.००	६४००००.००			०.००	

२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	०.००	०.००	५००००००.००	५००००००.००			०.००	
२२५१२	सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	०.००	५००००००.००	३०५००००.००	३०५००००.००			०.००	
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	०.००	१०००००००.००	६९००००००.००	६९००००००.००			०.००	
२२५२९	विविध कार्यक्रम खर्च	०.००	०.००	४९००००००.००	४९००००००.००			०.००	
२२६११	अनुगमन, मूल्यांकन खर्च	६५२००.००	२०००००००.००	१५००००००.००	१५००००००.००			०.००	
२२६१२	भ्रमण खर्च	७२१५०.००	०.००	२००००००.००	२००००००.००			०.००	
२२७११	विविध खर्च	२०४८५०.००	२५००००००.००	२५००००००.००	२५००००००.००			०.००	
२८१४२	घर भाडा	४७१६६.००	७००००००.००	७००००००.००	७००००००.००			०.००	
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशीनरी औजार भाडा	०.००	०.००	५००००००.००	५००००००.००			०.००	
२८१४९	अन्य भाडा	३२६११२.००	११००००००.००	५००००.००	५००००.००			०.००	
	जम्मा	१६७१७४०.६०	४४०५००००.००	**५६३५००००.००**	**५२७५००००.००**	**०.००**	**०.००**	**३६०००००.००**	

शीर्षक		आ.व. २०७३/७४ को यथार्थ	आ.व. २०७४/७५ को संशोधित अनुमान	आ.व. २०७५/७६ को अनुमान	श्रोत					कैफियत
					राजश्व वाँडफाँडबाट प्राप्त (संघ तथा प्रदेश सरकारबाट प्राप्त)	नेपाल सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	प्रदेश सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	आन्तरिक श्रोत	अन्य श्रोत	
पूँजीगत खर्च										
३१११२	भवन निर्माण	०.००	०.००	१६६८८०००.००	०.००	१६६८८०००.००	०.००	०.००		
३१११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार खर्च	०.००	०.००	७००००००.००	०.००	७००००००.००	०.००	०.००		
३१११५	फर्निचर तथा फिक्चर्स	११६८८३७.००	१५००००००.००	१३००००००.००	०.००	१३००००००.००	०.००	०.००		
३११२१	सवारी साधन	२७३९००.००	१५००००००.००	३९००००००.००	०.००	१५४५०००.००	०.००	०.००	२३५५०००.००	सिनो हाइड्रोबाट प्राप्त रकम रु २३५५०००.००
३११२२	मेशीनरी तथा औजार	१४७९९८२.४८	१५००००००.००	५७००००००.००	०.००	५७००००००.००	०.००	०.००		
३११३१	पशुधन तथा वागवानी विकास खर्च	०.००	०.००	१००५००००.००	५०००००००.००	५०५००००.००	०.००	०.००		
३११३२	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पत्ति प्राप्ति	०.००	०.००	१३००००००.००	०.००	१३००००००.००	०.००	०.००		आवधिक गुरुयोजना निर्माण रु १०,००००००० समेत
३११५१	सडक तथा पूल निर्माण	०.००	०.००	३८८५००००.००	०.००	२७८००००००.००	११०५००००.००	०.००		
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	०.००	०.००	२६००००००.००	०.००	२६००००००.००	०.००	०.००		
३११५४	तटबन्ध तथा बाँध निर्माण	०.००	०.००	१०५००००.००	०.००	१०५००००.००	०.००	०.००		

३११५५	सिंचाई संरचना निर्माण	०.००	०.००	७५५००००.००	०.००	७५५००००.००	०.००	०.००		
३११५६	खानेपानी संरचना निर्माण	०.००	०.००	३३९००००.००	०.००	३३९००००.००	०.००	०.००		
३११५८	सरसफाई संरचना निर्माण	०.००	०.००	१५५००००.००	०.००	१५५००००.००	०.००	०.००		
३११५९	अन्य सार्वजनिक निर्माण	१४३७४१.००	०.००	३३५२४३३४.००	१२३८९३३४.००	२११३५०००.००	०.००	०.००		
३११७२	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	०.००	०.००	५००००००.००	५००००००.००	०.००	०.००	०.००		
३१४११	जग्गा प्राप्ति	०.००	४३८००००.००	४३८००००.००	०.००	४३८००००.००	०.००	०.००		
३१५११	भैपरी आउने पूँजीगत	०.००	०.००	६६२०००.००	०.००	६६२०००.००	०.००	०.००		
	जम्मा	३०६६४६०.४८		१३३६९४३३४.००	१७८८९३३४.००	१०२४००००००.००	११०५००००.००	०.००	२३५५०००.००	

शीर्षक	आ.व. २०७५/७६ को अनुमान	प्रतिशत	श्रोत					
			राजश्व वाँडफाँडबाट प्राप्त	नेपाल सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	प्रदेश सरकारको वित्तिय समानीकरण अनुदान	आन्तरिक श्रोत	अन्य श्रोत	कैफियत
आर्थिक विकास	**२००५०००००.००**	१५.००	५०००००००.००	१५०५००००.००				
कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी	१००५००००.००							
उद्योग तथा वाणिज्य	२०००००००.००							
पर्यटन	८०००००००.००							
वित्तिय क्षेत्र	०.००							
सामाजिक विकास	**३०१५००००.००**	२२.५५		३०१५००००.००				
शिक्षा	८७००००००.००							
स्वास्थ्य	६६००००००.००							
खानेपानी तथा सरसफाइ	३५५००००.००							
संस्कृति प्रवर्द्धन	४८५००००.००							
खेलकुद तथा मनोरञ्जन	४५००००००.००							
लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण	१९५००००.००							
पूर्वाधार विकास	**६८४९४३३४.००**	५१.२३	१२३८९३३४.००	४५०५५०००.००	११०५००००.००			
स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल	३८८५००००.००							
सिंचाई	७५५००००.००							
भवन तथा सहरी विकास	१४९८८०००.००							
उर्जा,लघु तथा सानाजलविद्युत (वैकल्पिक उर्जा समेत)	२८००००००.००							
अन्य सार्वजनिक निर्माण	४५०६३३४.००							

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन	**८९५००००.००**	६.६९		६५९५०००.००			२३५५०००.००	
वन तथा भु -संरक्षण	३००००००.००							
जलाधार संरक्षण	११५००००.००							
वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन	२००००००.००							
फोहोर मैला तथा ढल व्यवस्थापन	६३००००००.००						सिनो हाइड्रोबाट प्राप्त२३५५०००.००	
जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण	०							
विपद व्यवस्थापन	१०००००००.००							
वारुण यन्त्र सञ्चालन	०							
संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन	**६०५००००.००**	४.५३	५००००००.००	५५५००००.००				
सामान्य सेवा	१०००००००.००							
सुरक्षा व्यवस्थापन	०							
सूचना प्रविधि	१०००००००.००							
पञ्जिकरण व्यवस्थापन	३००००००.००							
स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन	०							
सुशासन प्रवर्द्धन	२९५००००.००							
अनुसन्धान तथा विकास	५००००००.००							
अन्यत्र वर्गिकृत नभएको	३००००००.००							
पूँजीगत खर्च जम्मा	**१३३६९४३३४.००**	१००.००	**१७८८९३३४.००**	**१०२४००००००.००**	**११०५००००.००**	**०.००**	**२३५५०००.००**	
चालु खर्च जम्मा	**५६३५००००.००**		**५२७५००००.००**	**०.००**	**०.००**	**३६००००००.००**	**०.००**	
कुल जम्मा	**१९००४४३३४.००**		**७०६३९३३४.००**	**१०२४००००००.००**	**११०५००००.००**	**३६००००००.००**	**२३५५०००.००**	

सीप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च (२२५१२)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	जनप्रतिनिधि तालिम	गा.पा.	३००००.००	
२	जनचेतनामुलक तालिम	गा.पा.	४००००.००	
३	सिपमुलक तथा क्षमता विकास तालिम	गा.पा.	१०००००.००	
४	शिक्षक, विद्यार्थी, अभिभावक उत्प्रेरणात्मक तालिम	गा.पा.	६००००.००	
५	वालविवाह, लैंगिक हिंसा, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत विरुद्ध सचेतना कार्यक्रम	गा.पा.	३००००.००	
६	स्थानिय सिप विकास तालिम	१	१५००००.००	
७	आय आर्जन कार्यक्रम	४	२००००.००	
८	राडी पाखी बुन्ने सामाग्री खरिद	५	१००००.००	
	जम्मा		**३०५००००.००**	

कार्यक्रम खर्च (२२५२२)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव कर्मचारीको पारिश्रमिक	५	२००००.००	
२	स्वास्थ्य स्वयंसेवीकाको यातायात खर्च	गा.पा.	४००००.००	
३	अत्यावश्यक औषधी खरिद	गा.पा.	५००००.००	
४	टिच फर नेपाल सँगको सहकार्य	गा.पा.	२२००००.००	
५	वाल शिक्षिका पोशाक भत्ता	गा.पा.	१५००००.००	
६	जेष्ठ नागरिक सम्मान तथा सामग्री वितरण	गा.पा.	७००००.००	
७	अपाङ्ग सम्मान तथा सामग्री वितरण	गा.पा.	४००००.००	
८	होमस्टे प्रवर्द्धन कार्यक्रम	गा.पा.	५००००.००	
९	फोहोरमैला व्यवस्थापन	गा.पा.	५००००.००	
१०	पूर्ण सरसफाई उन्मुख वडा घोषणा	गा.पा.	३००००.००	
११	वन पैदावार संरक्षण, प्रवर्द्धन र व्यवसायीकरण	गा.पा.	३००००.००	
१२	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाईहरुलाई अनुदान सहयोग	गा.पा.	४००००.००	
१३	अन्य कार्यक्रम खर्च	गा.पा.	३५००००.००	
	जम्मा		**६९००००.००**	

विविध कार्यक्रम खर्च (२२५२९)				
क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	विभिन्न धार्मिक ,सांस्कृतिक साहित्यिक, महोत्सव, दिवस सम्बन्धी खर्च	गा.पा.	९००००००.००	
२	विपद व्यवस्थापन कोष	गा.पा.	५००००००.००	
३	असक्त,असहाय, विपन्न सहायता कोष	गा.पा.	५००००००.००	
४	वडा स्तरीय र विद्यालय स्तरीय खेलकुद तथा अतिरिक्त क्रियाकलाप	गा.पा.	१०००००००.००	
५	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन	गा.पा.	४००००००.००	
६	सार्वजनिक सुनुवाई तथा सामाजिक परिक्षण	गा.पा.	२५००००००.००	
७	एकिकृत सम्पत्तीकर सम्बन्धी तयारी	गा.पा.	३००००००.००	
८	संस्कृति संरक्षण	२	२००००००.००	
९	सरसफाई कार्यक्रम	४	३००००००.००	
१०	जगत हेल्थ क्याम्प	४	१००००००.००	
११	पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम	५	१५००००००.००	
१२	पूर्ण सरसफाई वडा घोषणा	८	१००००००.००	
१३	टोल फोहोरमैला व्यवस्थापन	८	२००००००.००	
	जम्मा		**४९००००००.००**	

भवन निर्माण (३१११२)				
क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	फ्रेजो सामुदायिक भवन	१	४००००००.००	
२	सरस्वति आमा समुह भवन निर्माण	१	३००००००.००	
३	सुधा मिलन सामुदायिक संस्था भवन	२	६००००००.००	
४	त्रिभुवन मा.वि. भवन निर्माण	२	८००००००.००	
५	मोर्डि सामुदायिक भवन	२	७००००००.००	
६	घिम्राङ सामुदायिक भवन	२	३००००००.००	
७	रोप्लेफाँट तरकारी संकलन केन्द्र	२	२५००००००.००	
८	चौतारी सामुदायिक भवन तथा गोरेटो बाटो	३	३००००००.००	
९	लमजुङ उद्योग वाणीज्य संघ, खुदी भवन स्तरउन्नति	३	३००००००.००	
१०	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई भवन सिउरुङ	३	३००००००.००	
११	सामुदायिक भवन ढगै	३	५००००००.००	
१२	पञ्चकन्या मन्दिर तथा सामुदायिक भवन निर्माण	३	२००००००.००	
१३	बुद्धबजार गुम्बा निर्माण	३	३५००००००.००	
१४	कोटकालीका मन्दिर निर्माण	३	३००००००.००	
१५	ईन्द्र मन्दिर निर्माण	३	३००००००.००	
१६	छबिसे सामुदायिक भवन	३	३००००००.००	
१७	शिलढुङ्गा सामुदायिक भवन	४	२००००००.००	
१८	उपल्लो ताघृङ सामुदायिक भवन	४	३००००००.००	
१९	जगत सामुदायिक भवन	४	४००००००.००	
२०	श्रीचौर सामुदायिक भवन	४	२००००००.००	
२१	स्याङ्गे सामुदायिक भवन	४	२००००००.००	
२२	गोर्सल डाँडा सामुदायिक भवन	४	३००००००.००	

२३	मिप्रा सामुदायिक भवन	४	३००००.००	
२४	कन्यदेवी सामुदायिक भवन	४	२००००.००	
२५	भालु आगन सामुदायिक भवन	४	२००००.००	
२६	बल्खु सामुदायिक भवन तथा खानेपानी	४	३००००.००	
२७	छापा गैरी सामुदायिक भवन	४	३००००.००	
२८	खोरिया खेत सामुदायिक भवन	५	३००००.००	
२९	गंगा मिलन मा.वि. भवन मर्मत	५	२००००.००	
३०	पवित्रा प्रा.वि. भवन मर्मत	५	१५००००.००	
३१	लिलि सामुदायिक भवन	५	२००००.००	
३२	चर्च घर निर्माण	५	२५००००.००	
३३	मै ढुङ्गा सामुदायिक भवन	६	४००००.००	
३४	जनज्योति प्रा.वि. भवन मर्मत	६	१००००.००	
३५	ताङलीचोक सामुदायिक भवन	७	५००००.००	
३६	नयाँगाउँ सामुदायिक भवन	७	५००००.००	
३७	उस्ता सामुदायिक भवन	७	५००००.००	
३८	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ भवन निर्माण	७	३००००.००	
३९	सिर्जना प्रा.वि. भवन निर्माण	७	३००००.००	
४०	छिनखोला सामुदायिक भवन शौचालय तथा भान्छा कोठा निर्माण	७	३००००.००	
४१	ताराचोक सामुदायिक भवन	७	३००००.००	
४२	कुवापानी सामुदायिक भवन तथा शौचालय	८	१५००००.००	
४३	भुलभुले सामुदायिक भवन	८	८००००.००	
४४	भलामचौर गुम्वा निर्माण	९	५००००.००	
४५	सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाई भवन	९	७००००.००	
४६	सिम्पानी सामुदायिक भवन तथा गणेश मन्दिर निर्माण	९	८००००.००	
४७	कन्टेन्जेन्सी खर्च	गा.पा.	३३८०००.००	
	जम्मा		**१६६८८०००.००**	

फर्निचर तथा फिक्चर्स (३१११५)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	गाउँपालिका,शाखा तथा वडा कार्यालय फर्निचर	गा.पा.	१००००००	
२	हिमालय प्रा.वि., डहरे फर्निचर खरिद	६	५००००	
३	चन्द्रोदय मा.वि. छात्रावास फर्निचर	६	२००००	
४	स्वास्थ्य चौकी फर्निचर खरिद	९	५००००	
	जम्मा		**१३००००० ०० ०० ०

पशुधन तथा बागवानी विकास खर्च (३११३१)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	कृषि विकास कार्यक्रम	१	१५००००.००	
२	पशु विकास कार्यक्रम	१	१५००००.००	
३	कफि विकास कार्यक्रम	२	३००००००.००	
४	माछा पालन व्यवसाय	२	१००००००.००	
५	बिउ बैङ्क	२	५००००.००	
६	बाखा पालन,घिम्राङ	२	२००००००.००	
७	घुम्ति गोठ व्यवस्थापन	२	१००००००.००	
८	केरा, कफि खेति तथा पल्पीङ सेन्टर निर्माण	३	४००००००.००	
९	चिया खेति बिकास	३	१००००००.००	
१०	तरकारी खेति विकास	३	२००००००.००	
११	कृषि उपकरण अनुदान	३	२००००००.००	
१२	पशु विकास कार्यक्रम	३	३००००००.००	
१३	सतुवा खेति विकास	४	५००००००.००	
१४	अर्गानिक लसुन खेति मिप्रा	४	१००००००.००	
१५	गोठ व्यवस्थापन सामाग्री खरिद	४	१००००००.००	
१६	जटिबुटी खेति विकास	५	१५००००.००	
१७	बोयर बोका व्याड खरिद	५	१००००००.००	
१८	मौरीपालन व्यवसाय	६	३००००००.००	
१९	तरकारी तथा फलफुल खेति विकास	६	५००००००.००	
२०	पशुपालन विकास कार्यक्रम	६	५००००००.००	
२१	उपल्लो तटिय क्षेत्र जटिबुटी खेति	७	४००००००.००	
२२	तल्लो तटिय क्षेत्र कफि तथा तरकारी खेति	७	४००००००.००	
२३	पशुपालन विकास कार्यक्रम	७	४००००००.००	

२४	तरकारी खेति विकास	८	१५००००.००	
२५	कफि खेति विकास	८	१००००००.००	
२६	सतुवा खेति विकास	८	१००००००.००	
२७	मौरी पालन	८	५००००.००	
२८	पुष्प खेति विकास	८	५००००.००	
२९	पशु/पंक्षि पालन	८	५००००००.००	
३०	कृषि विकास कार्यक्रम	९	७००००००.००	
३१	पशु विकास कार्यक्रम	९	४००००००.००	
३२	पशुपंक्षी सम्बन्धित औषधी खरिद	गा.पा.	३००००००.००	
३३	एक नागरिक एक फलफूलको विरुवा	गा.पा.	२००००००.००	
३४	पशु विकास कार्यक्रम	गा.पा.	१८००००००.००	
	जम्मा		**१००५००००.००**	

सडक तथा पुल निर्माण (३११५१)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	खुदी - घनपोखरा - नायू सडक	१,२	३०००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
२	खुदी - शिउरुङ - शिलढुङ्गा - स्याङगे सडक	३,४	४०००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
३	ङादी - बाहुनडाँडा - घेर्मु सडक	५,६	५५००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
४	ङादी - उस्ता - बराहपोखरी सडक	७	३५००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
५	खुदी - पाम्पचोक - सिम्पानी - लामागाउँ सडक	९	३५००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
६	फ्रेजो - सेने सडक	१	३५०००.००	
७	फ्रेजो - फैगु सडक	१	४५०००.००	
८	साप्ले खोला आर सि सि पुल निर्माण	१	५००००.००	
९	रोप्लेफाँट - घोप्टे सडक	२	१०५०००.००	
१०	खुदी बजार भित्री सडक	३	५००००.००	
११	थाकन मोटरबाटो	३	८००००.००	
१२	पुरानोगाउँ मोटरबाटो	३	५००००.००	
१३	ढँगै - हर्सिङ मोटरबाटो	३	७००००.००	
१४	ननम्रो - घोसिङ - हर्सिङ मोटरबाटो	३	३००००.००	
१५	आठखेत - शिलढुङ्गा मोटरबाटो	४	३००००.००	
१६	रामबजार - छापा मोटरबाटो	४	३००००.००	
१७	च्याम्चे नास्कुचे मोटरबाटो	४	४००००.००	
१८	आठखेत मोटरबाटो	४	३००००.००	
१९	श्रीचौर तल्लो चिप्ला सडक	५	६५०००.००	
२०	घेर्मु सडक	५	९००००.००	
२१	भिरपुस्तुन मोटर बाटो	६	१०००००.००	
२२	तातोपानी मोटरबाटो	६	४००००.००	
२३	कोलबाट - माझथोक सडक निर्माण	६	३५०००.००	

२४	माझथोक - डाँडा थोक सडक	६	३०००००	
२५	काईटार सडक	६	४०००००	
२६	लामपाटा - चौतरा - मरणघाट मोटरबाटो	६	३०००००	
२७	माझथोक - फैजरा मोटर बाटो	६	५०००००	
२८	डादी - नयाँगाउँ सडक	७	४०००००	
२९	डादी - लुदी सडक	७	८०००००	
३०	डादी - ताङ्लीचोक - तराञ्चे सडक	७	५०००००	
३१	रिन्टाङ मोटर बाटो	८	१०००००००	
३२	भुलभुले - लाम्पाटा - लेते सडक	८	११०००००	
३३	नन्देश्वारा ज्यामिरे मोटर बाटो	८	३०००००	
३४	खारपातल - अम्बोटे - बान्द्रेखोला - बरबोट मोटर बाटो	८	८०००००	
३५	भुलभुले - हात्तीरुख - भुस्मे सडक	८	१०००००००	
३६	बत्तिसेमुल - घरचौर - बान्द्रेखोला - बडागाउँ - भँगेरी सडक	८	८०००००	
३७	सेराफाँट - बासबोटे मोटरबाटो	९	४०००००	
३८	कन्टेन्जेन्सी खर्च	गा.पा.	१०००००००	
	जम्मा		**३८८५००००० ०० ०**	

विद्युत संरचना निर्माण (३११५३)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	कलाउबेसी विद्युतिकरण	१	५०००००	
२	रोप्लेफाँट मृचे सडक बत्ति	२	३०००००	
३	प्रोवि,जिम्दो विद्युतिकरण	२,३	१०००००००	
४	जगत - च्याम्चे - रामबजार - घोप्टे विद्युतिकरण	४	५०००००	
६	नाना विद्युतिकरण	६	३०००००	
	जम्मा		**२६००००० ०० ०**	

तटबन्ध तथा बाँध निर्माण (३११५४)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	उस्ता पहिरो नियन्त्रण	७	२००००.००	
२	नयाँगाउँ सडक पहिरो नियन्त्रण, ताङ्लीचोक	७	२००००.००	
३	भुलभुले ठाडो खोला संरक्षण	८	१००००.००	
४	बान्द्रे बाटो पहिरो् नियन्त्रण	८	१००००.००	
५	पुर्वेली टोल तडबन्द	९	४५००००.००	
	जम्मा		**१०५००००.००**	

सिंचाई संरचना निर्माण (३११५५)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	ख्युरी खोला सिँचाई आयोजना	२	६५००००.००	
२	मैगु सिँचाई आयोजना	२	५००००.००	
३	घोप्टे सिँचाई	२	२५००००.००	
४	बागखोला टारी सिँचाई, पल्लोटारी	३	२५००००.००	
५	छहरेखोला ढगैबेसी सिँचाई, ढगैबेसी	३	१५००००.००	
६	सिँढी कुना सिँचाइ	४	४००००.००	
७	गोल्दुङ खोला सिँचाई	४	४००००.००	
८	सैको सिँचाई	५	५००००.००	
९	मुर्चा खोला सिँचाई	५	२००००.००	
१०	बडल विसौना तातोपानी सिँचाई	५	२००००.००	
११	ताराचोक सिँचाई	७	५००००.००	
१२	शिस्नेरी बालुवा सिँचाई योजना	७	२५००००.००	
१३	सिमलचौर फाँट सिँचाई	८	२५००००.००	गा.पा.को गौरवको योजना
१४	रन्जित कूलो सिँचाई, पाम्चोक	९	३००००.००	

१५	रोप्ले खोला सेराफाँट सिँचाई, पाम्चोक	९	३००००००.००	
१६	कन्टेन्जेन्सी खर्च	गा.पा.	२००००००.००	
	जम्मा		**७५५००००.००**	

खानेपानी संरचना निर्माण (३११५६)

क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	अमृत प्रा.वि. खानेपानी	२	१००००००.००	
२	टारीकुना खानेपानी	३	२००००००.००	
३	कालाघिरिङ डाँडा एक घर एक धारा	४	४५००००.००	
४	घोप्टे सिसी एक घर एक धारा	४	२००००००.००	
५	खानेपानी पाईप खरीद दलित वस्ति	४	५००००.००	
६	सरस्वति आ.वि. खानेपानी	४	१००००००.००	
७	काभ्रे रामबजार खानेपानी	४	२००००००.००	
८	एक घर एक धारा घेर्मु	५	४५००००.००	
९	नाईचे खानेपानी मिटर खरिद	६	१००००००.००	
१०	विपन्न वर्गलाई खानेपानी मिटर खरिद	८	५००००.००	
११	नन्देश्वारा खानेपानी	८	१००००००.००	
१२	सेग्ले, पाम्चोक खानेपानी	९	८००००००.००	
१३	सूर्यज्योति प्रा.वि. खानेपानी	९	५००००.००	
१४	भलाम खानेपानी योजना	९	२५००००.००	
१५	जुगे पानी खानेपानी	९	१००००००.००	
१६	बगैंचा खानेपानी योजना	९	१००००००.००	
१७	कन्टेन्जेन्सी खर्च	गा.पा.	९००००.००	
	जम्मा		**३३९००००.००**	

सरसफाई संरचना निर्माण (३११५८)				
क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	ल्याण्ड फिल्ड साईट निर्माण,नायु	१	१५००००.००	
२	ल्याण्ड फिल्ड साईट निर्माण, घनपोखरा	१	१५००००.००	
३	फोहोर मैला तथा ढल निकास, सन्जापु	५	२००००००.००	
४	फोहोर मैला तथा ढल निकास,थाल्जुङ	५	१००००००.००	
५	फोहोरमैला व्यवस्थापन सवै टोल	६	४५००००.००	
६	तराञ्चे गोरेटो बाटो तथा ढल व्यवस्थापन	७	५००००००.००	
	जम्मा		**१५५००००.००**	

अन्य सार्वजनिक निर्माण (३११५९)				
क्र.स.	कार्यक्रम /आयोजनाको नाम	वडा नं.	विनियोजन रु	कैफियत
१	घनपोखरा स्वास्थ्य चौकी मर्मत तथा घेराबार	१	३००००००.००	
२	अन्नपूर्ण प्रा.वि. घेराबार	१	२५००००.००	
३	घनपोखरा फुटबल खेल मैदान	१	९००००००.००	
४	आरन मेशिन खरिद	१	५००००.००	
५	घनपोखरा पर्यटन विकास कार्यक्रम,घनपोखरा	१	४००००००.००	
६	नायु पर्यटन विकास कार्यक्रम, नायु	१	३००००००.००	
७	तलङयो पोखरी संरक्षण,नायु	१	२००००००.००	
८	स्वागत गेट स्तरोन्नति	१	१००००००.००	
९	सहकार्यमा स्वास्थ्य चौकी स्थापना	२	३००००००.००	
१०	आनन्द देवी प्रा.वि. शौचालय मर्मत	२	२००००००.००	
११	भाँचे खेलमैदान	२	२००००००.००	
१२	थाम्रा गोरेटो बाटो	२	२५००००.००	
१३	घनपोखरा खेल मैदान स्टेज निर्माण	२	२००००००.००	
१४	आरान सुधार	२	५००००.००	
१५	भक्ति थापा पार्क तथा सडक	३	६००००००.००	

१६	शहिद स्मृति अध्ययन केन्द स्थापना , खुदी	३	३०००००	
१७	खुदी वाल उद्यान	३	५०००००	
१८	छबिसे गुम्वा स्तरोन्नती	३	२०००००	
१९	कृषि सेवा केन्द्र, खुदी कम्पाउण्डीङ तथा मर्मत	३	५०००००	
२०	कृषि उत्पादन संकलन केन्द्र फर्निचर, वायरिङ तथा व्यवस्थापन	३	४०००००	
२१	अमर मा.वि. घेराबार	३	३०००००	
२२	मसिनोडाँडा समाधिस्थल निर्माण	३	२०००००	
२३	धैरेनी खेल मैदान	३	५०००००	
२४	धनेश्वर बाल खेलमैदान	३	२५००००	
२५	आरान सुधार	३	१०००००	
२६	होम स्टे प्रवर्द्धन,सिउरुङ	३	३०००००	
२७	लताकुञ्ज आ.वि. सामाग्री खरिद	३	१०००००	
२८	खुदी स्वास्थ्य चौकी प्रयोगशाला सामग्री खरिद तथा प्रयोगशालाको कर्मचारीको पारिश्रमिक सुविधा	३	४०००००	
२९	खुदी पुरानो झोलुङ्गे पुल मर्मत	३	१०००००	
३०	हिमप्रेमी प्रा.वि. खेलमैदान	३	१०००००	
३१	पञ्चे बाजा खरिद	३	१०००००	
३२	जगत तातोपानी कुण्ड बिकास	४	३०००००	
३३	बाघेता खेल मैदान स्तरोन्नती	४	३०००००	
३४	वडा स्तरिय खेल मैदान निर्माण,मिप्रा	४	४०००००	
३५	झितै जगत गोरेटो बाटो	४	२०००००	
३६	घट्टेखोला पुरानो जगत गोरेटो बाटो	४	२०००००	
३७	स्याङ्गे झरना पार्क	४	२०००००	
३८	च्याम्चे झरना पार्क	४	२०००००	
३९	देवि थान निर्माण,छापा	४	१०००००	
४०	गरिवी निवारण कार्यक्रम जस्ता पाता खरिद	४	१०००००	

४१	सूर्योदय प्रा.वि. खेलमैदान	५	४०००००	
४२	छिच्यू गोरेटो बाटो	५	४०००००	
४३	सन्जापु सिँढी निर्माण तथा संदु ढुङ्गा रेलिङ	५	४०००००	
४४	जगत उपल्लो चिप्ला गोरेटो बाटो	५	३०००००	
४५	स्याङ्गे घेर्मु बाइक ट्र्याक	५	२५००००	
४६	ठुलनागी महिला बहुउदेशिय समुह सामाग्री खरिद	५	१०००००	
४७	रक गार्डेन स्तरोन्नति	५	५०००००	
४८	ठुल्नागी पदमार्ग तथा होम स्टे प्रवर्द्धन	५	२०००००	
४९	घेर्मु म्युजियम भवन स्तरोन्नती	५	२५००००	
५०	साङ्गे छोयलिङ गुम्वा मर्मत	५	२०००००	
५१	कोइबो गुम्बा स्तरोन्नती	५	३०००००	
५२	६ वटा प्रा.वि.लाई शैक्षिक सामग्री वितरण	५	२०००००	
५३	राष्ट्रकवि माधव घिमिरे पार्क	६	५०००००	
५४	जटेश्वर आ.वि. खेलमैदान	६	२०००००	
५५	बगर नाईचे घोरेटो बाटो	६	३०००००	
५६	टारी गोरेटो बाटो मर्मत	६	४०००००	
५७	कालिका प्रा.वि. रेलिङ	६	२०००००	
५८	मिल व्यवस्थापन,डहरे	६	२५००००	
५९	दिङदिङ ठाँटी पर्यटन मार्ग	६	३०००००	
६०	भिरपुस्तुन होम स्टे प्रवर्द्धन	६	२०००००	
६१	सहकार्यमा फिल्टर वितरण	६	४०००००	
६२	डा.हर्क गुरुङ समाधी स्थल पार्क	७	५०००००	
६३	लाली गुराँस प्रा.वि. घेराबार	७	१०००००	
६४	बराह मन्दिर प्रा.वि. शौचालय	७	१५००००	
६५	नरेन्द्र प्रा.वि. कक्षा कोठा व्यवस्थापन	७	५००००	
६६	महेन्द्रदेव मा.वि. मञ्च निर्माण तथा फर्निचर खरिद	७	४०००००	

६७	बराह पोखरी सरसफाई योजना	७	१००००००.००	
६८	फोहोरमैला संकलन केन्द्र	८	३००००००.००	
६९	हमखोला छहरा पार्क	८	४००००००.००	
७०	सहकार्यमा स्वास्थ्य चौकी स्थापना	८	३००००००.००	
७१	गाउँपालिका भवन सम्मको बाटो र खोल्सी नियन्त्रण	८	५००००००.००	
७२	शिवालय मन्दिर स्तरोन्नती	८	१५००००००.००	
७३	भुलभुले खेल मैदान	८	४००००००.००	
७४	सोति खेलमैदान	८	१५००००००.००	
७५	भुस्मे होम स्टे प्रवर्द्धन	८	४५००००००.००	
७६	महाश्वारा सिढी बाटो	८	१५००००००.००	
७७	सबै विद्यालयलाई टिफिन बक्स, पानी बोतल र फिल्टर वितरण	८	२००००००.००	
७८	मर्स्याङ्दी बगैचा	९	४००००००.००	
७९	गणेश मा.वि.छात्रावास घेरावार तथा खानेपानी	९	३५००००००.००	
८०	अरण्यज्योति आधारभूत घेराबार	९	२००००००.००	
८१	कमला प्रा.वि. घेराबार	९	२००००००.००	
८२	पाम्चोक कोटकालीका मन्दिर स्तरोन्नती	९	२००००००.००	
८३	गाईखुरेश्वर मन्दिर घेराबार र मैदान	९	३००००००.००	
८४	मणिडाँडा खेलमैदान, पाम्चोक	९	२००००००.००	
८५	भिरमुनि घरधुले चौर गोरेटो बाटो रेलिङ	९	५००००००.००	
८६	मरानघाट ठाँटी निर्माण तथा गोरेटो बाटो,९ नं. टोल	९	६००००००.००	
८७	गोरेटो बाटो व्यारेक चौतारा	९	३००००००.००	
८८	गणेश मा.वि.गोरेटो बाटो	९	३००००००.००	
८९	भलामचौर होम स्टे प्रवर्द्धन	९	२००००००.००	
९०	कोटकालीका सत्तल र खानेपानी	९	३००००००.००	
९१	सरस्वति सदन आ.वि. शैक्षिक सामग्री खरिद	९	५००००.००	

९२	प्रा.वि.हरुमा शैक्षिक सामाग्री वितरण	९	२०००००	
९३	पञ्चे बाजा खरिद	९	१०००००	
९४	सहकार्यमा २५ सैयाको अस्पताल स्थापना	गा.पा.	२००००००	गा.पा.को गौरवको योजना
९५	बैकल्पिक पदमार्ग	गा.पा.	५०००००	
९६	संघ तथा प्रदेश समपुरक कोष	गा.पा.	४००००००	
९७	कार्यालय सँग सम्बन्धित अन्य सार्वजनिक निर्माण	गा.पा.	५०००००	
९८	कन्टेन्जेन्सी खर्च	गा.पा.	९२४३३४	
	जम्मा		३३५२४३३४	

आ.व. २०७५/७६ का लागि गाउँसभाद्धारा पारीत करका दरहरु

अनुसूची-१
भूमीकर (मालपोत)

क्र.स.	खेत तर्फ प्रति रोपनी	पाखो तर्फ प्रति रोपनी	जरीवाना दस्तुर
१	रु २०।००	रु १०।००	कर मुल्यको आधा लाग्ने ।

अनुसूची-२
घर जग्गा बहाल कर

१.	संघ संस्था, सरकारी कार्यालय, गोदाम भाडामा दिने	२ प्रतिशतका दरले
२.	अन्य प्रयोजनको लागि	१ प्रतिशतका दरले

अनुसूची-३
व्यवसाय कर

पटके व्यवसाय कर

	वहाल बिटौरी वा व्यवसाय करको सूचीमा परेका करदाताबाहेक गाउँपालिका क्षेत्रभित्र वा बाहिरबाट सवारी साधन वा मानिस आफैले पोका वा झोलामा सामान राखी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र घूमाएर बिक्री गर्नेहरुका लागि निम्न अनूसार कर लिने	
१.	फेन्सी र खूद्रा सामान गाडीद्वारा घूमाएर बेच्नेहरुका लागि प्रति दिन	१००।००
२.	खाद्यान्न सामान गाडीद्वारा घूमाएर बेच्नेहरुका लागि प्रति दिन	५०।००
४.	पोका वा झोलामा सामान राखी मोटर साइकल वा मानिस आफैंले बेच्ने प्रति दिन	१०।००
५.	रांगा, भैंसी बंगुर प्रतिगोटा	१०।००
६.	खसी बोका प्रति गोटा	५।००

७.	हांस, कुकुरा र अन्य पक्षी प्रति गोटा	२।००
नोट	डोका र डालामा तरकारी तथा फलफूल राखी बजारमा घुमाएर बेच्ने किसानहरुको हकमा पटके व्यवसाय कर लिइने छैन	

अन्य व्यवसाय करको दर :

क.सं.	**व्यवसायको विवरण**	**करको श्रेणी**	**करको श्रेणी**	**करको श्रेणी**
	स्तर	**क**	**ख**	**ग**
१) पर्यटन / उद्योग				
१	होमस्टे	५००।००		
२	होटल, लज एवं साधारण होटल	२,०००।००	१,५००।००	१,०००।००
३	रेटुरेन्ट (म:म, तास, सेकुवा आदि)	१,५००।००	१,०००।००	५००।००
४	चिया पसल	५००।००	२००।००	
५	चटपट पसल	५००।००	३००।००	
६	पूजा सामग्री पसल	५००।००	३००।००	
७	पानी उद्योग	२,०००।००	१,५००।००	
२) व्यापारिक वस्तू				
१	खाद्यान्न पसल (डिलर तथा सप्लायर्स)	३,०००।००	२,०००।००	१,५००।००
२	खाद्यान्न पसल खुद्रा	१,५००।००	१,०००।००	५००।००
३	कपडा पसल (थोक एवं खूद्रा)	२,०००।००	१,५००।००	१,०००।००
४	आयल पम्प	३,५००।००		
५	विद्यूत सामान तथा विद्यूतीय सामग्री टि.भी., घडी रेडियो बिक्री पसल	१,५००।००	१,२००।००	१,०००।००
६	निर्माण सामाग्री (हार्डवयर पसल)	२,५००।००	२,०००।००	१,५००।००
७	सूनचांदी पसल (ज्वेलेरी)	१,५००।००	१,३००।००	१,०००।००
८	फेन्सी पसल	२,०००।००	१,५००।००	७५०।००
९	उनी धागो पसल	७००।००	६००।००	५००।००
१०	जुत्ता,चप्पल पसल	१,०००।००	८००।००	५००।००

११	सपिङ कम्प्लेक्स (सुपर मार्केट)	३,५००।००	२,५००।००	२,०००।००
३) अन्य सेवा				
१	विविध श्रृङ्गार पसल (थोक/खूद्रा)	१,५००।००	१,०००।००	५००।००
२	फर्नीचर पसल	२,०००।००	१,५००।००	१,०००।००
३	भांडा र गिफ्ट पसल(थोक/खूद्रा)	१,५००।००	१,२००।००	१,०००।००
४	केबूल, नेटवर्किङ	५,०००।००	२,५००।००	
५	पुलवोर्ड	प्रति वोर्ड रु.४००।००		
६	भिडियो गेम	प्रति स्किम रु.२००।००		
७	पुस्तक तथा पत्रिका पसल	१,२००।००	१,०००।००	८००।००
८	नर्सरी र फलफूलका विरुवा बिक्रीवितरण	५००।००	३००।००	२००।००
९	सस्थागत पेन्टर	५,०००।००		
१०	तरकारी तथा फलफूल पसल	१,०००।००	८००।००	४००।००
११	वीज भण्डार	१,०००।००	५००।००	
१२	मल बिउ पसल / एग्रोभेट/कुखुराको चल्ला विक्रि/दाना पसल	१,५००।००	१,०००।००	
१३	मासु पसल	१,५००।००	१,०००।००	५००।००
१४	कपडा सिलाई पसल	१,०००।००	८००।००	५००।००
१५	हेयर कटिङ पसल	७५०।००		
१६	आर्ट पसल	५००।००		
१७	फोटो स्टुडियो तथा पसल	१,५००।००	७५०।००	५००।००
१८	रंगरोगन पसल	१,५००।००	१,२५०।००	१,०००।००
१९	चश्मा पसल	१०००।००	५००।००	
४) मर्मत संभार				
१	रेडियो टि.भि घडी, प्रेशर कूकर, हिट टेलीफोन सेट पंखा तथा स्टोभ, विद्युत सामग्री मर्मत केन्द्र	१,०००।००	७५०।००	५००।००
२	हेभी इक्विपमेन्ट बस, ट्रक, कार मोटर साईकल, टेम्पो, साईकल	१,५००।००	१२००।००	१,०००।००

	मर्मत कारखाना तथा टायर मर्मत केन्द्र			
५) सेवा उद्योग				
१	डाइभिङ इन्स्टिच्युट	२,०००।००		
२	छापाखाना	१,०००।०	८००।०	६००।०
६) कृषि तथा वनजन्य उद्योग				
१	कृषि वा वन पैदावारमा आधारित उद्योग व्यवसाय, समिल तथा फर्नीचर उद्योग आदी	२,५००।०	२,०००।०	१,५००।०
७) उर्जामूलक				
१	वायो ग्यास तथा सौर्य प्रविधि र अन्य श्रोतहरु	२,०००।००	१,०००।०००	
८) उत्पादन मूलक उद्योग				
१	पाउरोटी भण्डार	१,५००।००	१,०००।००	५००।००
२	राईस मिल (सेलर) राईस मिल (होलर)	१,०००।०० ५००।००	८००।०० ३००।००	७००।००
३	आइसक्रिम उद्योग तथा पसल	१,०००।००	७५०।००	५००।००
९) वित्तीय सेवा				
१	बैंक, वित्तीय संस्था र सहकारी संस्था	१०,०००।०० (क वर्गका बैंक)	८,०००।०० (ख वर्गका बैंक)	६,०००।००(ग र घ वर्गका बैंक तथा सहकारी संस्था)
२	रेमिटेन्स सेवा	२,०००।००		
१०)	**स्वास्थ्य सेवा**			
१	निजी तथा गैरसरकारी अस्पताल	३,०००।००	२,५००।००	२,०००।००
२	नर्सिङ होम	३,०००।००	२,५००।००	२,०००।००
३	मेडिकल क्लिनिक तथा ल्याव	१,५००।००	१,२००।००	१,०००।००
४	दांत बनाउने पसल	१,०००।००		
११) शिक्षा सेवा				
१	नि.जि क्षेत्रका बोर्डिङ स्कूल क्याम्पस मा.वि,आ.वि. र प्रा.वि.	५,०००।००	३,०००।००	२,०००।००

२	टाईपिङ, कम्प्युटर तथा भाषा प्रशिक्षण संस्था	१,०००।००		
३	सिलाई,बुनाई,पेन्टिङ,कटिङ,बुटिङ प्रशिक्षण	१,०००।००	८००।००	७००।००
४	टेक्निकल इन्ष्टिच्यूट	१,०००।००		
१२)	**निर्माण व्यवसायी गाउपालिकामा प्रधान कार्यालय भएको निर्माण व्यवसायमा क, ख, ग, घ**	क्रमशः रु १३,०००।०० , ९,०००।०० , ७,०००।०० र ५,०००।००		
१३)संचार सेवा :				
१	निजी क्षेत्रका कुरियर, फ्याक्स,इमेल, इन्टरनेट र टेलिफोन	७५०।०		
१४) विशेषज्ञ परामर्श तथा अन्य व्यवसायिक सेवा				
१	चिकित्सक विशेषज्ञ (स्वास्थ्य सहायक, कविराज)	१,०००।००	८००।००	५००।००
२	ल फर्म	१,०००।००	७५०।००	५००।००
३	कन्सल्टेन्सी फर्म (इनजीनियर र ओभरसियर)	२,५००।००		
४	ज्योतिष	१,०००।००		
५	अडिट फर्म (क, ख, ग)	२,०००।००	१,५००।००	१,०००।००
१५) अन्य व्यवसाय				
१	कवाडी सामानको थोक बिक्रेता	२,०००।००		
२	टेण्ट हाउस	१,०००।००	८००।००	६००।००
३	लाउण्डी पसल	५००।००		
४	मादल पसल	५००।००		
५	माटोको भांडा बनाउने	५००।००		
६	मिठाई पसल	१,०००।००	७५०।००	५००।००
१६) साना उद्योग				
१	ढुंगा कटिङ् उद्योग	२,५००।००		
२	इट्टा भट्टा	५,०००।००		
३	ग्रिल उद्योग	३,०००।००	२,५००।००	१,५००।००
४	अन्य उद्योग	१,५००।००	१,०००।००	८००।००

५	ब्लक उद्योग	१,५००।००

अनुसूची-४
जडिबुटि, कवाडी र जीवजन्तु कर

१.	यार्सागुम्बा कांचो प्रति किलो रु यार्सागुम्बा सुकेको प्रति किलो रु	१५००।०० ३,०००।००
२.	सतुवा प्रति किलो रु	२५०।००
३.	वनलसुन प्रति किलो रु	५००।००
४.	तेजपत्ता प्रति किलो रु	१।००
५.	दालचिनि प्रति किलो	५।००

अनुसूची-५
सवारी साधन कर

१.	बस, ट्रक, लहरी	६००।००
२.	मिनीबस, ट्रक (छ पाँग्रे)	४००।००
३.	मिनीबस, ट्रक (चार पाँग्रे)	३५०।००
४.	भाँडाको कारजीप	२००।००
५.	निजी कार, भ्यान, जिप, पिकअप	२५०।०
६.	ट्याक्टर ठूलो ४० हर्षपावर भन्दा माथि	५००।०
७.	ट्याक्टर सानो ४० हर्षपावर भन्दा सानो	४००।०
८.	स्कुटर / मोटरसाइकल	१००।०
९.	पावर टेलर	१००।०
१०.	लोडर, डोजर र एक्साभेटर (भ्याकुम)	२,०००।०

अनुसूची-६
बहाल बिटौरी शुल्क

१.	सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन उपयोग गरे वापत (वसोवास प्रयोजन)	प्रति आना वार्षिक रु ५५।००
२.	सरकारी तथा सार्वजनिक जमिन उपयोग गरे वापत (व्यापारिक प्रयोजन)	प्रति आना वार्षिक रु ११०।००

अनुसूची-७
क्यानोइङ्ग शुल्क, र्‍याफ्टीङ् शुल्क

१.	नदीमा र्‍फटिङ गर्ने पर्यटकहरुलाई प्रति व्यक्ति प्रति पटक	२०।००
२.	क्यानोइङ् (विदेशी पर्यटक प्रति व्यक्ति प्रति दिन) क्यानोइङ् (स्वदेशी पर्यटक प्रति व्यक्ति प्रति दिन)	२००।०० १००।००

अनुसूची-८
सेवा शुल्क/दस्तुर

सि.न	विवरण	नया कर/शूल्क/दस्तुर
१) सिफारिस		
१.	नाता प्रमाणित (नेपालीमा)	३००।००
१.१	नाता प्रमाणित (अंग्रेजीमा)	५००।००
२.	राहदानी सिफारिस	३००।००
३.	घरजग्गा नामसारी	५००।००
४.	पक्की घर कायम	५००।००
५.	कच्ची घर कायम	३००।००
६.	पेन्सन कार्ड वा सो सम्बन्धी अन्य सिफारिस (नेपाली पेन्सनर, भारतीय पेन्सनर , ब्रिटिस वा अन्य देशका पेन्सनर)	क्रमशः रु २००।०० , रु ३००।०० र रु ५००।००

७.	हकवाला संरक्षण सम्बन्धी सिफारिस	१,५००।००
८.	संघ संस्था दर्ता सम्बन्धी सिफारिस	१,५००।००
९.	निजी विद्यालय दर्ता र स्तर बृद्धि(प्रावि/ निमावी/ मावी वा सो भन्दा माथि)	५,०००।००, ८,०००।००, १२,०००।००
	काठ दाउराको सिफारिस	
१०.	कटानी	५००।००
११.	निकासी	१,०००।००
१२.	अंग्रेजी रुपान्तरण	५००।००
१३.	वंशजको नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस	२००।००
१४.	वंशजको नागरिकता सम्बन्धी प्रतिलिपी सिफारिस	२००।००
१४.	अंगिकृत नागरिकता सम्बन्धी सिफारिस	२,०००।००
१५.	नाम छुटको सिफारिस	२००।००
१६.	सनाखतको सिफारिस	२००।००
१८.	जन्म,मृत्यु सम्बन्धी सिफारिस	२००।००
१९.	स्थायी बसोबास सम्बन्धी सिफारिस	१५०।००
२०.	नाम, थर, जन्म मिति संशोधन सिफारिस	५००।००
२१.	सर्जमिन शुल्क	१,०००।००
२३.	जन्ममिति प्रमाणित शुल्क	२५०।००
२४.	घरपातल प्रमाणित शुल्क	२००।००
२५.	व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने शुल्क	२००।००
२६.	निशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस शुल्क	नि:शुल्क
२७.	कित्ताकाट गर्न सम्बन्धि सिफारिस	२००।००
२८.	जग्गाको हक सम्बन्धि सिफारिस	५००।००
२९.	उद्योग ठाउसारी गर्न सिफारिस	५००।००
३०.	विद्यालय ठाउसारी सिफारिस	५००।००
३१.	पालनपोषणको लागि सिफारिस	१००।००
३२.	अन्य सिफारिस	२००।००
३३.	**विद्युत जडान सम्बन्धी सिफारिस**	
क)	आर.सी.सी. पक्की घर	५००।०
ख)	अन्य घर	३००।०
३४.	टेलिफोन जडान सम्बन्धी सिफारिस	३००।०

३५.	चारित्रिक सिफारिस	५००।०
३६.	प्लटिङ सेवा शुल्क प्रति १ रोपनी	१५,०००।०
३७.	विद्युत, टेलिफोन, खानेपानी सम्बन्धी नामसारी सिफारिस	३००।०
३८.	उद्योग स्थापना सिफारिस	५००।०
३९.	छात्रवृत्ति सम्बन्धी सिफारिस	निशुल्क
४०.	अविवाहित प्रमाणित	५००।००
४१.	पारीवारिक विवरण सम्बन्धि सिफारिस	३००।००
४२.	जिवित सिफारिस	३००।००
४३.	धितो मूल्यांकन	➢ रु ५००।०० (रु ५ लाख सम्म मूल्यांकनमा) ➢ रु १,०००।०० (रु १० लाख सम्म मूल्यांकनमा) ➢ कुल मूल्यांकनको ०.१ प्रतिशतले हुन आउने रकम (रु १० लाख भन्दा बढीको मूल्यांकनमा)
२) अन्य दस्तूर		
१.	निवेदन फाराम प्रति पाना	निशुल्क
२.	अनुसूची	निशुल्क
३.	साधारण निवेदन दर्ता शूल्क	निशुल्क
४.	पति पत्नी सम्बन्ध विच्छेद निवेदन दस्तुर	५००।००
५.	जन्म, मृत, वसाईसराई र सम्बन्ध विच्छेद विलम्ब दस्तुर	१००।००
६.	प्रतिलिपी व्यक्तिगत घटना दर्ता	१५०।००
७.	कोटेशन फाराम शूल्क	आर्थिक नियमावली अनुसार
८.	टेण्डर फाराम शूल्क	आर्थिक नियमावली अनुसार
९.	निवेदन नक्कल प्रति पाना	निशुल्क
१०.	मिलापत्र दस्तुर प्रति पक्ष (पक्ष र विपक्ष)	५००।००
३) हैसियत प्रमाणित		
क) ऋण र वैदेशिक रोजगारका लागि		
१.	रु.१० लाख सम्म	१,०००।००

२.	रु.२० लाख सम्म	२,०००।००
३.	रु.३० लाख सम्म	३,०००।००
४.	रु.४० लाख सम्म	३,५००।००
५.	रु.५० लाख सम्म	४,०००।००
६.	रु.५० लाखभन्दा बढी प्रत्येक १० लाखमा	५००।०० का दरले थप हूदै जाने
ख) अध्ययनको लागि		
१.	रु.२० लाख सम्मको	१०००।००
२.	रु.३० लाख सम्मको	१,५००।००
३.	रु.५० लाख सम्मको	२,५००।००
४.	रु.५० लाखभन्दा बढी प्रत्येक १० लाखमा	२००।०० दरले थप
ग)	अंशवण्डा र दानवकसमा	२००।००
घ)	गाउंपालिकाले तत्काल धितो मूल्यांकन गरेको सिफारिसको पुन: नवीकरण गर्नूपर्दा जुन प्रयोजनका लागि गरिएको हो सोका लागि लाग्ने दस्तुरको १० प्रतिशत राजश्व लिइनेछ ।	

चार किल्ला सिफारिस / घरबाटोको सिफारिस

क्र.सं.	जग्गाको क्षेत्रफल	जग्गाको विवरण	
		बाटो भएको	बाटो नभएको
१.	१ रोपनी सम्म	५००	२००
२.	१ देखि १० रोपनी सम्म	७५०।०	३००।०
३.	१० रोपनी भन्दा माथि	१,०००।०	५००।०

पशुसेवा तथा कृषिविकास सम्बन्धी

क्र.स.	विवरण
१	बोका खसी पारेको प्रति बोका रु १०।००
२	गोरु खसी पारेको प्रति गोरु रु २५।००
३	कुकुर उपचार प्रति कुकुर रु २५।००
४	कृतिम गर्भाधान प्रति पशु रु २५।००
५	साधारण उपचार प्रति पशु रु १०।००

	अनुदान तर्फको निवेदन शुल्क (पशुसेवा, कृषि विकास तथा गा.पा. ले प्रदान गर्ने जुनसुकै अनुदान तर्फ)
१	रु १०,०००।०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु २५।००
२	रु २०,०००।०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु ५०।००
३	रु ५०,०००।०० सम्म अनुदान पाउनेमा रु १००।००
४	रु १ लाख सम्म अनुदान पाउनेमा रु १५०।००
५	रु २ लाख सम्म अनुदान पाउनेमा रु २००।००
६	रु २ लाख भन्दा माथी अनुदान पाउनेमा रु ३००।००

अनुसूची-९

प्राकृतिक स्रोत (ढुङ्गा, वालुवा, गिटी) सम्बन्धी शुल्क :

मर्स्याङ्दी गाउँपालिकामा अनुसूची (९) मा उल्लेखित प्राकृतिक स्रोत (ढुङ्गा, वालुवा, गिटी) को गाउँपालिकाले ठेक्काको माध्यमबाट नियमानुसारले लगाउने शुल्क तथा गाउँसभा र गाउँकार्यपालिकाले तोके अनुसारको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

मर्स्याङ्दी गाउँपालिका

भुलभुले,लमजुङ